

**PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA  
A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE  
HRAŇ  
NA ROKY 2022 - 2028**

**PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE  
HRAŇ**

**2022**

# **PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE HRAŇ**

**© MO+AD, s.r.o.**

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Hraň je vlastníctvom, imáním obce Hraň.  
Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Hraň je autorským dielom MO+AD, s.r.o.  
Autorské práva na systém, formu a obsah spracovania a zoradenia jednotlivých informácií sú vyhradené pre  
spracovateľa – spoločnosť MO+AD, s.r.o. a sú jej vlastníctvom.  
Akékoľvek zneužitie autorského práva fyzickou alebo právnickou osobou, kopírovanie celku, alebo jeho  
jednotlivých častí, alebo iné zneužitie má za následok právnu zodpovednosť.

**PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE  
HRAŇ**

<b>Názov:</b>	<b>Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce HRAŇ na roky 2022 – 2028</b>
<b>Územné vymedzenie :</b>	Košický samosprávny kraj <b>Obec: HRAŇ</b>
<b>Účinnosť PHRSRO:</b>	27. 9. 2022 - 31. december 2028
<b>Spracovateľ:</b>	<b>MO+AD, s.r.o.</b> Jesenná 6, 040 01 Košice, IČO: 54 366 429 Registrácia: Okresný súd Košice I., odd. Sro, vložka: 53372/V

# PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE HRAŇ

## OBSAH

ÚVOD		6
	1. PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE	6
A	ANALYTICKÁ ČASŤ	13
	2. ZÁKLADNÉ ÚDAJE O OBCE	13
AI	ANALÝZA VNÚTORNÉHO PROSTREDIA OBCE	16
	3. KRAJINA	16
	4. OBYVATELSTVO	17
	5. OBČIANSKA VYBAVENOSŤ A ZÁZEMIE	20
	6. ŠKOLSTVO	21
	7. EKONOMIKA A RIADENIE OBCE	22
	8. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA	24
	9. KULTÚRA A ŠPORT	26
	10. STAV PROJEKTOVEJ PRIPRAVENOSTI	27
	11. ZHODNOTENIE VNÚTORNÉHO PROSTREDIA OBCE	27
AII	ANALÝZA VONKAJŠIEHO PROSTREDIA OBCE	28
	12. EKONOMICKÉ SUBJEKTY A ZAMESTNÁVATELIA V OBCE	28
	13. NEPODNIKATELSKÉ SUBJEKTY V OBCE	30
	14. DOPRAVNÁ INFRAŠTRUKTÚRA	31
	15. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE	31
	16. HISTORICKÉ A KULTÚRNE PAMÄTIHODNOSTI, PRÍRODNÉ ÚKAZY A INÉ POZORUHODNOSTI	33
	17. ZHODNOTENIE VONKAJŠÍCH VPLYVOV OBCE	34
AIII	ZHODNOTENIE SÚČASNÉHO STAVU ÚZEMIA OBCE A SWOT	35
B	STRATEGICKÁ ČASŤ	38
	18. VYMEDZENIE POJMOV	40
	19. VÍZIA OBCE	40
	20. PRIORITY A CIELE	41
C	PROGRAMOVÁ ČASŤ	49
	21. OPATRENIA A AKTIVITY	49
	22. MERATEĽNÉ UKAZOVATELE REALIZÁCIE OPATRENÍ	62
D	REALIZAČNÁ ČASŤ	64
	23. MANAŽMENT PROGRAMU ROZVOJA OBCE	64
	24. MONITOROVANIE A HODNOTENIE PROGRAMU ROZVOJA OBCE	66
	25. KOMUNIKÁCIA PROGRAMU ROZVOJA OBCE	69
	26. AKČNÝ PLÁN OBCE NA ROKY 2022 - 2023	70
E	FINANČNÁ ČASŤ	72
ZÁVER		74

# **PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE HRAŇ**

## **ÚVOD**

Obec Hraň (ďalej aj „obec“ v príslušnom gramatickom tvare) rozvoj svojho územia a všetkých vzťahov v rámci obce koncepčne programuje od roku 2016, kedy bol prijatý prvý dokument Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Hraň. Realizácia aktivít v súlade s programom sa rokmi osvedčila. Investície a projekty, ktoré obec realizovala boli koordinované a nie náhodné, finančné prostriedky a granty, ktoré obec do projektov investovala boli aj vďaka programovaniu využité efektívne a hospodárne.

Pre nové programovacie obdobie 2021 – 2027 sa obec Hraň rozhodla pripraviť Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Hraň (ďalej aj „Program rozvoja obce“ v príslušnom gramatickom tvare) v nadväznosti na prijaté nadnárodné a národné dokumenty a aktuálnu legislatívu a v súlade s aktuálnym stavom rozvoja obce.

## **1. PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE HRAŇ**

### **1.1 ÚČEL PROGRAMU ROZVOJA OBCE A JEHO SPRACOVANIE**

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Hraň na roky 2022 - 2028 je koncepčný dokument, ktorý hodnotí predchádzajúce obdobie z hľadiska naplnenia programovaných cieľov, popisuje kľúčové javy v obci, hodnotí ich a navrhuje k nim strednodobé priority a opatrenia. Ich realizácia by mala viesť k ďalšiemu pozitívnemu rozvoju obce v strednodobom horizonte. Program rozvoja obce odpovedá na otázku, ako naďalej koordinovať činnosť vo vnútri obce tak, aby sa dosiahlo riešenie problémov, ktoré sú spoločné pre všetkých obyvateľov obce.

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Hraň je dokumentom, ktorý vychádza zo znalosti daného územia, starostlivo mapuje jeho zdroje a usiluje o dosiahnutie „verejného prospechu“. Zároveň využíva silné stránky a príležitosti a minimalizuje slabé stránky v prospech stanovenia reálnych cieľov. Schválenie Programu rozvoja obce je podmienkou na

## **PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE HRAŇ**

predloženie žiadosti obce o poskytnutie dotácie zo štátneho rozpočtu a z doplnkových zdrojov (finančné prostriedky z fondov Európskej únie poskytované podľa osobitných predpisov).<sup>1</sup>

Kľúčovou ambíciou pri spracovaní Programu rozvoja obce je skutočnosť, že využitie finančných, materiálnych a ľudských zdrojov je limitované a je potrebné ich užívanie programovať tak, aby z toho mala obec a jej obyvatelia čo najväčší úžitok a efekt. Skúsenosť z predchádzajúcich rokov potvrdila, že šikovným manažmentom obce sa to dá.

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Hraň do roku 2028 je strednodobým programom pre pokračovanie naštartovaných dlhodobých procesov, ktoré vedú ku zlepšeniu sociálno-ekonomických podmienok života obce a jej obyvateľov. Je návodom pre individuálne projekty obce, jej podnikateľského zázemia, spolkov, či záujmových organizácií pri spoločnom úsilí o vlastný rozvoj.

Starostka obce Hraň poverila spracovaním dokumentu odborníkov spoločnosti MO+AD, s.r.o. Spoločne stanovili pracovnú aj riadiacu skupinu. Kľúčovými partnermi spracovateľa boli orgány obce: starosta obce a obecné zastupiteľstvo obce. Orgány obce pri spracovaní Programu rozvoja obce mali na zreteli záujmy rozvoja obce, ale aj záujmy podnikateľov a ďalších subjektov, ktoré priamo aj nepriamo svojim pôsobením ovplyvňujú rozvoj obce a priľahlého regiónu. Program rozvoja obce tak svojim reálnym obsahom zodpovedá potrebám obce, potrebám jej obyvateľov aj potrebám ďalších subjektov v nej pôsobiacich.

### **1.2 ZÁMER SPRACOVANIA PROGRAMU ROZVOJA OBCE**

<b>NÁZOV DOKUMENTU</b>	<b>Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Hraň na roky 2022 - 2028</b>
<b>FORMA SPRACOVANIA</b>	Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Hraň je koncepčne spracovaný dokument ako celok s podporou orgánov obce zúčastnených na jeho tvorbe. Pri spracovaní Programu rozvoja obce je použitá kombinácia expertnej a komunitnej metódy, kde návrhy častí Programu rozvoja obce boli doplňované, pripomienkované starostom obce, poslancami obecného zastupiteľstva obce a ďalšími autoritami obce s cieľom dosiahnuť maximálnu dohodu o rozvoji obce. Zdrojom informácií bol starosta obce, zamestnanci obce a ďalšie orgány a inštitúcie verejnej správy. Spracovatelia vychádzali z poznatkov získaných od orgánov obce a využili získané iniciatívne návrhy zo stretnutí s riadiacou skupinou a s pracovnou skupinou. Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Hraň je v súlade s národnými a regionálnymi koncepčnými dokumentmi aj v súlade s aktuálnou legislatívou v Slovenskej republike.
<b>RIADENIE PROCESU SPRACOVANIA</b>	Proces spracovania Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Hraň koncepčne aj metodicky riadil spracovateľ: MO+AD, s.r.o.

<sup>1</sup> § 8 odsek 6 zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov

# PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE HRAŇ

	<b>Manažér za spracovateľa:</b> JUDr. Monika Jurčová <b>Riadiaca skupina:</b> Miriám Sabovčíková, starosta obce Hraň, Ing. Eduard Snižík, zástupca starostu obce Hraň, <b>Pracovná skupina:</b> Viola Bakurová, zamestnanec obce Hraň, Jozefína Hrubovská, zamestnanec obce Hraň, PaedDr. Katarína Tothová, zamestnanec obce Hraň.
<b>OBDOBIE SPRACOVANIA</b>	Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Hraň bol spracovaný v období apríl – júl 2022
<b>FINANCOVANIE SPRACOVANIA</b>	Spracovanie Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Hraň bolo financované z vlastných zdrojov obce Hraň v súlade s rozpočtom obce Hraň aj v súlade so Zmluvu o dielo medzi obcou Hraň a spracovateľom.

Zdroj: spracovateľ

## 1.3 HARMONOGRAM SPRACOVANIA PROGRAMU ROZVOJA OBCE

<b>TERMÍN:</b> apríl – júl 2022	IV.	V.	VI.	VII.
<b>Úvod</b>				
<b>Analytická časť</b>				
<b>Strategická časť</b>				
<b>Programová časť</b>				
<b>Realizačná časť</b>				
<b>Finančná časť</b>				
<b>Záver</b>				

Zdroj: spracovateľ

## 1.4 VÝCHODISKOVÉ DOKUMENTY PRE SPRACOVANIE PROGRAMU ROZVOJA OBCE

Právnym rámcom spracovania Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Hraň sú ustanovenia viacerých osobitných predpisov. V súlade s ustanovením zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov obec pri výkone samosprávy schvaľuje koncepciu rozvoja jednotlivých oblastí života obce.<sup>2</sup> Schvaľovať koncepcie rozvoja jednotlivých oblastí života obce je vyhradené obecnému zastupiteľstvu obce.<sup>3</sup> Program rozvoja obce je

<sup>2</sup> § 4 odsek 3 písmeno j) zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov

<sup>3</sup> § 11 odsek 4 písmeno c) zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov, § 8 odsek 5 zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov



## **PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE HRAŇ**

strednodobý rozvojový dokument, ktorý je vypracovaný v súlade s cieľmi a prioritami ustanovenými v národnej stratégii a zohľadňuje ciele a priority ustanovené v programe rozvoja vyššieho územného celku, na území ktorého sa obec nachádza.<sup>4</sup> Ustanovenia ďalších osobitných predpisov týmto nie sú dotknuté.

Východiskom Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Hraň sú aj ustanovenia vnútorných predpisov riadenia obce. Program rozvoja obce je v súlade s ustanoveniami Štatútu obce Hraň, v súlade s ustanoveniami Územného plánu obce Hraň a zároveň zohľadňuje ciele a priority ustanovené v programe rozvoja Košického samosprávneho kraja.

Programová a strategická časť Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Hraň zohľadňuje najmä nadnárodné a národné koncepčné dokumenty.

Členskými štátmi OSN bola v roku 2015 prijatá Agenda 2030 pre udržateľný rozvoj. Agendu 2030 tvorí súhrn globálnych záväzkov, ktorými medzinárodné spoločenstvo reaguje na najzávažnejšie výzvy súčasnosti. Zmena klímy, chudoba, zvyšujúce sa ekonomické a sociálne nerovnosti alebo neudržateľnosť prevládajúcich vzorcov výroby a spotreby sú komplexné a navzájom previazané problémy, ktoré nie je možné riešiť izolovane. Zodpovednosť za Agendu 2030 je v podmienkach Slovenskej republiky rozdelená medzi viaceré orgány štátnej správy. Na základe rámca medzinárodných dokumentov (Agenda 2030 a ďalšie) a z potreby zvýšiť efektívnosť jednotlivých priestorovo relevantných rezortných politík ich priestorovou, časovou a vecnou koordináciou bol vypracovaný základný implementačný dokument plnenia národných priorít Agendy 2030 pre udržateľný rozvoj Organizácie spojených národov v Slovenskej republike: *Vízia a stratégia rozvoja Slovenska do roku 2030 - dlhodobá stratégia udržateľného rozvoja Slovenskej republiky – Slovensko 2030 - nové znenie (ďalej len „Slovensko 2030“)* ako *Národná stratégia regionálneho rozvoja Slovenskej republiky, „výhodiskový strategický dokument, ktorý komplexne určuje strategický prístup štátu k podpore regionálneho rozvoja v dlhodobom období pri rešpektovaní princípov trvalo udržateľného rozvoja“*.<sup>5</sup> Slovensko 2030 zároveň reflektuje na aktuálne programové dokumenty Európskej Únie, ktoré vznikajú v súvislosti so začiatkom nového programového obdobia Európskej Únie 2021 – 2027.

Slovensko 2030 definuje priority a ciele rozvoja Slovenska v troch integrovaných rozvojových programoch pokrývajúcich kľúčové oblasti rozvoja: ochrana a rozvoj zdrojov, ich udržateľné využívanie a rozvoj komunit. Tieto programy sú chápané ako prierezové, integrujúce problematiku rôznych rezortov a rôznych úrovní štátnej správy a územnej samosprávy. Reagujú na hlavné výzvy nielen na národnej úrovni, ale berú do úvahy špecifiká regiónov Slovenska.

<sup>4</sup> § 8 odsek 1 zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov

<sup>5</sup> § 6 odsek 1 zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov

# PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE HRAŇ

## 1.5 ZOZNAM ANALYZOVANÝCH KONCEPČNÝCH DOKUMENTOV

NÁZOV DOKUMENTU	PLATNOSŤ DOKUMENTU	ÚROVEŇ DOKUMENTU	ZDROJ
Agenda 2030 pre udržateľný rozvoj	2030	nadnárodná	www.mirri.gov.sk
Vízia a stratégia rozvoja Slovenska do roku 2030 - dlhodobá stratégia udržateľného rozvoja Slovenskej republiky – Slovensko 2030	2030	národná	www.mirri.gov.sk
Východiskový návrh priorit SR pre politiku súdržnosti na programové obdobie 2021 – 2027	2030	národná	www.mirri.gov.sk

Zdroj: spracovateľ

## 1.6 HODNOTENIE PREDCHÁDZAJÚCEHO PROGRAMU ROZVOJA OBCE

V súlade s Programom hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Hraň pre roky 2016 až 2022 realizovala obec Hraň viaceré rozvojové projekty, ktoré skvalitnili život obyvateľov aj návštevníkov obce a jej okolia. Obec sa vďaka svojmu plánovaniu mohla uchádzať o ponúkané granty a iné nenávratné finančné prostriedky a vo viacerých žiadostiach bola úspešná. Obec využila nenávratné finančné prostriedky a ďalšiu grantovú pomoc v prospech vlastného rozvoja a s využitím týchto prostriedkov mohla realizovať najmä finančne náročné prioritné investičné aktivity, ale aj ďalšie projekty zamerané na skvalitnenie života v obci. Prehľad realizovaných investícií a aktivít je uvedený v tabuľke.

Tabuľka: Prehľad realizovaných investícií a aktivít v obci po roku 2016

NÁZOV AKTIVITY, PROJEKTU			ROK	
			ZAČATIA	UKONČENIA
			REALIZÁCIE	
Prečerpávacía stanica odpadových vôd			2016	2017
ROZPOČET PROJEKTU CELKOM	VÝŠKA ZÍSKANÝCH PROSTRIEDKOV	DONOR	FINANČNÁ SPOLUÚČAŤ OBCE	
194 128,36 €	159 145,98 €		34 982,38 €	
NÁZOV AKTIVITY, PROJEKTU			ROK	
			ZAČATIA	UKONČENIA
			REALIZÁCIE	
Rekonštrukcia chodníka			2016	2017
ROZPOČET PROJEKTU CELKOM	VÝŠKA ZÍSKANÝCH PROSTRIEDKOV	DONOR	FINANČNÁ SPOLUÚČAŤ OBCE	
35 000,00 €	35 000,00 €		0,00 €	
NÁZOV AKTIVITY, PROJEKTU			ROK	
			ZAČATIA	UKONČENIA
			REALIZÁCIE	
Rekonštrukcia chodníka			2017	2017
ROZPOČET PROJEKTU CELKOM	VÝŠKA ZÍSKANÝCH PROSTRIEDKOV	DONOR	FINANČNÁ SPOLUÚČAŤ OBCE	
8 668,36 €	7 000,00 €		1 668,36 €	

## PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE HRAŇ

NÁZOV AKTIVITY, PROJEKTU			ROK	
			ZAČATIA	UKONČENIA
			REALIZÁCIE	
<b>Kamerový systém</b>			2017	2017
ROZPOČET PROJEKTU CELKOM	VÝŠKA ZÍSKANÝCH PROSTRIEDKOV	DONOR	FINANČNÁ SPOLUÚČAŤ OBCE	
12 892,37 €	10 000,00 €		2 892,37 €	
NÁZOV AKTIVITY, PROJEKTU			ROK	
			ZAČATIA	UKONČENIA
			REALIZÁCIE	
<b>Rekonštrukcia miestnych komunikácií</b>			2018	2018
ROZPOČET PROJEKTU CELKOM	VÝŠKA ZÍSKANÝCH PROSTRIEDKOV	DONOR	FINANČNÁ SPOLUÚČAŤ OBCE	
40 000,00 €	40 000,00 €		0,00€	
NÁZOV AKTIVITY, PROJEKTU			ROK	
			ZAČATIA	UKONČENIA
			REALIZÁCIE	
<b>Dopravné ihrisko – Mladí dopraváci</b>			2018	2018
ROZPOČET PROJEKTU CELKOM	VÝŠKA ZÍSKANÝCH PROSTRIEDKOV	DONOR	FINANČNÁ SPOLUÚČAŤ OBCE	
5 050,80 €	4 000,00 €		1 050,80 €	
NÁZOV AKTIVITY, PROJEKTU			ROK	
			ZAČATIA	UKONČENIA
			REALIZÁCIE	
<b>Detské ihrisko</b>			2018	2018
ROZPOČET PROJEKTU CELKOM	VÝŠKA ZÍSKANÝCH PROSTRIEDKOV	DONOR	FINANČNÁ SPOLUÚČAŤ OBCE	
6 168,00 €	5 000,00 €		1 168,00 €	
NÁZOV AKTIVITY, PROJEKTU			ROK	
			ZAČATIA	UKONČENIA
			REALIZÁCIE	
<b>Prístavba materskej školy – rozšírenie kapacity</b>			2018	2018
ROZPOČET PROJEKTU CELKOM	VÝŠKA ZÍSKANÝCH PROSTRIEDKOV	DONOR	FINANČNÁ SPOLUÚČAŤ OBCE	
329 480,42 €	203 299,98 €		126 180,44 €	
NÁZOV AKTIVITY, PROJEKTU			ROK	
			ZAČATIA	UKONČENIA
			REALIZÁCIE	
<b>Prístrešok k budove materskej školy</b>			2019	2019
ROZPOČET PROJEKTU CELKOM	VÝŠKA ZÍSKANÝCH PROSTRIEDKOV	DONOR	FINANČNÁ SPOLUÚČAŤ OBCE	
5 660,60 €	0,00 €		5 660,60 €	

Zdroj: obec Hraň, 2022

### 1.7 OSNOVA PROGRAMU ROZVOJA OBCE

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Hraň analyzuje aktuálny stav a formuluje aktuálne kľúčové problémy obce, jasne vymedzuje jej strategické ciele, identifikuje rozvojové priority a definuje opatrenia. Konceptne navrhuje rad na seba nadväzujúcich krokov, ktorými sa koordinuje činnosť vo vnútri obce tak, aby sa dosiahlo riešenie problémov v prospech obyvateľov. Program rozvoja obce je spracovaný v zhode s programovými princípmi Európskej

## **PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE HRAŇ**

únie, ktoré kladú dôraz na plánovanie a súlad medzi názormi verejnej správy, podnikateľského a občianskeho sektora. Program rozvoja obce je v súlade s prijatými koncepciami štátu, vyššieho územného celku, rezortnými stratégiami, záujmami ochrany životného prostredia aj kultúrneho dedičstva. Jeho obsahová štruktúra zodpovedá aktuálnym potrebám a tvoria ju časti:

- Úvod
- Analytická časť
- Strategická časť
- Programová časť
- Realizačná časť
- Finančná časť
- Záver

### **1.8 PLATNOSŤ A ÚČINNOSŤ PROGRAMU ROZVOJA OBCE**

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Hraň je pre obec platný dňom jeho schválenia Obecným zastupiteľstvom obce Hraň a účinný dňom nasledujúcim po dni schválenia alebo neskôr, v súlade s uznesením Obecného zastupiteľstva obce Hraň. Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Hraň je účinný na dobu určitú do 31. decembra 2028.

Účinnosť Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Hraň môže obec predĺžiť najviac o dvadsaťštyri mesiacov. Podmienkou predĺženia účinnosti Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Hraň je schválenie predĺženia jeho účinnosti obecným zastupiteľstvom obce.

# PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE HRAŇ

## A. ANALYTICKÁ ČASŤ

### 2. ZÁKLADNÉ ÚDAJE O OBCE HRAŇ

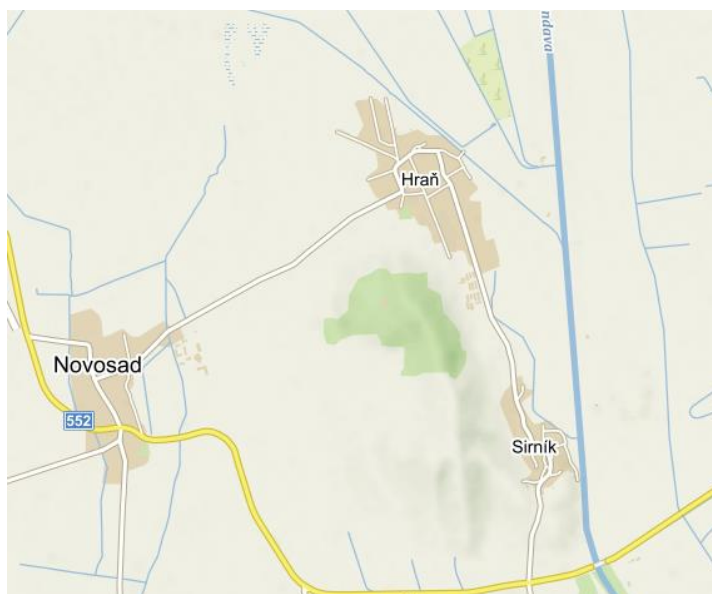
#### 2.1 PREHĽAD ZÁKLADNÝCH ÚDAJOV

Názov obce	HRAŇ
Samosprávny kraj	Košický samosprávny kraj
Okres	Trebišov
Počet obyvateľov k 31. 12. 2020	1 593
Rozloha	1 740 ha
IČO	00331538

Zdroj: spracovateľ

#### 2.2 GEOGRAFICKÁ POLOHA OBCE

Obec Hraň leží uprostred Východoslovenskej nížiny, severne od pahorku Avaš, pri sútoku riek Trnávky a Ondavy. Obec Hraň sa nachádza 17 km južne od mesta Trebišov a 28 km od mestského sídla Sečovce. Obec katastrálne hraničí na západe s obcou Novosad, na juhu s obcou Sirmík a zo severu hraničí s obcou Zemplínske Hradište. Stred obce Hraň leží na kóte 106 m n. m.



Obrázok 1 Mapa polohy obce

# PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE HRAŇ

## 2.3 HISTÓRIA OBCE

Obec leží uprostred Východoslovenskej nížiny pri sútoku riek Trnávky a Ondavy vo výške 106 m.n.m. Na Hraň sa pravdepodobne vzťahuje údaj o tamojšom šľachticovi Mikulášovi k roku 1331, nepochybne však doklad z roku 1387 o územnom majetku a sídlisku. Do písomností je v 14. – 15. storočí zapisovali ako Garan, od 16. storočia Garany, čo bol maďarizovaný tvar staršieho slovenského názvu Graň. Maďarčina ho zachovala ešte s hláskou g, ktorá sa v slovenčine od 13. storočia zmenila na h.

Je pravdepodobné, že Hraň patrila v 14. storočí tamojším zemanom, nepochybne však v 14. a 15. storočí šľachticom z Lučenca a v druhej polovici 16. storočia postupne Bátoriovcom a Várdaiovcom. Hraň patrila Losonczyovcom a od roku 1686 paulínom z Trebišova, 1753 Forgáčovcom, od konca 18. stor. Almássyovcom. V roku 1715 mala obec 8 opustených a 8 obývaných domácností, 1787 mala 55 domov a 499 obyvateľov, 1828 119 domov a 887 obyvateľov. Zaoberali sa poľnohospodárstvom, vinohradníctvom ovocinárstvom a rybárstvom. V roku 1831 sa zúčastnili na roľníckom povstaní, v roku 1880-90 sa mnohí vystaňovali. Za I. ČSR pracovali v poľnohospodárstve. V rokoch 1938 – 44 bola obec pripojená k Maďarsku.

## 2.4 SYMBOLY OBCE

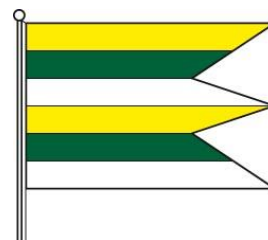
Obec Hraň používa pri výkone samosprávy symboly obce. Symbolmi obce sú: erb obce Hraň, vlajka obce Hraň, pečať obce Hraň. Erb obce Hraň a vlajka obce Hraň sú registrované v Heraldickom registri SR pod signatúrou H-139/2001.

Erb obce Hraň tvorí z ľavého dolného okraja zeleného štítu vyrastajúci položený zlatý klas, nad ním strieborný prirodzený letiaci jariabok v zlatej zbroji.



Obrázok 2 Erb obce

Vlajka obce Hraň pozostáva zo šiestich pozdĺžnych pruhov vo farbách 1/6 žltá, 1/6 zelená, 1/6 biela, 1/6 žltá, 1/6 zelená, 1/6 biela. Vlajka má pomer strán 2:3 a ukončená je troma cípmi, t.j. dvoma zástrihmi, siahajúcimi do tretiny jej listu.



Obrázok 3 Vlajka obce

# **PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE HRAŇ**

## **2.5 ZAČLENENIE OBCE DO MIESTNEJ AKČNEJ SKUPINY A MIKROREGIÓNU**

Obec má právo združovať sa s inými obcami v záujme dosiahnutia spoločného prospechu.<sup>6</sup> Obce môžu spolupracovať na základe zmluvy uzavretej na účel uskutočnenia konkrétnej úlohy alebo činnosti, na základe zmluvy o zriadení združenia obcí, zriadením alebo založením právnickej osoby podľa osobitného zákona.<sup>7</sup>

Obec Hraň je partnerom Miestnej akčnej skupiny Tokaj - Rovina, ktorej partnermi sú aj ďalšie obce a zástupcovia súkromného a občianskeho sektora. Miestna akčná skupina funguje na princípoch spájania aktivít, ktoré podporujú hospodársky rozvoj vidieka (Leader) a spolupracuje na rozvoji svojho územia a získavaní finančných prostriedkov zo zdrojov Európskej Únie a z národných programov. Cieľom princípu Leader je podpora obyvateľov vidieka, aby na základe vzájomnej spolupráce rozhodovali o svojej budúcnosti, aby rozmýšľali nad potenciálom a smerovaním rozvoja oblastí, v ktorých žijú, a aby spoločne realizovali rozvojové stratégie. Partnermi miestnej akčnej skupiny sú aj: Bara, Borša, Čerhov, Černochovej, Hraň, Hrčel', Kožuchov, Kysta, Ladmovce, Malá Trňa, Novosad, Sirník, Slovenské Nové Mesto, Veľká Trňa, Viničky, Zemplín, Zemplínske Hradište, Zemplínske Jastrabie, Zemplínsky Branč.

Obec Hraň je zároveň jedným z členov mikroregiónu Rovina. Hlavným cieľom mikroregiónu je rozvoj územnej samosprávy, príprava, presadzovanie a realizácia spoločných cieľov a záujmov v rôznych oblastiach rozvoja a spoločenského života a pre hospodársky a sociálny rozvoj územných samospráv združených v rámci mikroregiónu. Ďalšími členmi mikroregiónu sú obce Brehov, Cejkov, Hraň, Hrčel', Kašov, Novosad, Sirník, Zemplínske Jastrabie, Zemplínsky Branč.

---

<sup>6</sup> § 1 odsek 3 zákona o obecnom zriadení

<sup>7</sup> § 20 odsek 1 zákona o obecnom zriadení

# PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE HRAŇ

## A I. ANALÝZA VNÚTORNÉHO PROSTREDIA OBCE

### 3. KRAJINA

#### 3.1 CHARAKTERISTIKA ÚZEMIA OBCE A VYUŽITIE KRAJINY

Katastrálne územie obce sa nachádza v nadmorskej výške 97 – 237 m n. m., v strede obce 106 m n. m. uprostred Východoslovenskej nížiny na severnom úpätí andezitovej kryhy z mladších treťohôr. Obec Hraň patrí do geomorfologického celku Východoslovenská nížina. Východoslovenská nížina patrí do Alpsko-Himalájskej sústavy, do podsústavy Panónska panva, provincia Východoslovenská panva, subprovincia Veľká dunajská kotlina. Západnú rovinnú časť chatára obce tvoria sprašové uloženy, severnú a východnú recentná niva Ondavy pri sútoku s Trnávku so zamokrenými lúkami.

V obci je bohatý potenciál poľnohospodárskych pozemkov, tvoria viac ako 74 % územia obce a prevláda orná pôda. Spôsob využitia ornej pôdy je viazaný na klimatické podmienky a pôdne typy danej oblasti. Poľnohospodárska výroba sa zameriava hlavne na rastlinu výrobu, ale aj živočíšnu výrobu, chov hovädzieho dobytku. Územie obce Hraň patrí do krmovinárskej výrobnjej oblasti. Hlavné plodiny, ktoré sa tu pestujú sú obilniny, kukurica, krmoviny, v neobrábaných častiach pasienkové porasty. Podrobný prehľad využívania pozemkov v katastrálnom území obce je uvedený v tabuľkách.

Tabuľka: Využívanie pozemkov v katastrálnom území obce

<b>POZEMKY</b>	<b>POENO-HOSPODÁRSKE POZEMKY</b>	<b>LESNÉ POZEMKY</b>	<b>VODNÉ PLOCHY</b>	<b>ZASTAVANÉ PLOCHY</b>	<b>OSTATNÉ PLOCHY</b>	<b>CELKOM</b>
	1 290	94	74	75	207	<b>1 740</b>
<b>% k ploche celkom</b>	74,14	5,40	4,25	4,31	11,90	<b>100</b>

Uvádzané v ha.

Zdroj: obec Hraň, 2022

Tabuľka: Využívanie poľnohospodárskych pozemkov v katastrálnom území obce

<b>POENOHOSPODÁRSKE POZEMKY</b>	<b>ORNÁ PÔDA</b>	<b>TRVALO TRÁVNATÉ PORASTY</b>	<b>OVOCNÉ SADY</b>	<b>ZÁHRADY</b>	<b>VINICE</b>	<b>CELKOM</b>
	650	538		70	32	<b>1 290</b>
<b>% k ploche celkom</b>	50,39	41,70		5,43	2,48	<b>100</b>

Uvádzané v ha.

Zdroj: obec Hraň, 2022



# PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE HRAŇ

## 4. OBYVATELSTVO

### 4.1 VÝVOJ POČTU OBYVATEĽOV

Sledovaným obdobím pre hodnotenie vývoja počtu obyvateľov je obdobie ôsmich rokov predchádzajúcich roku spracovania Programu rozvoja obce. Analýza vstupných údajov umožňuje formulovať záver, že počet obyvateľov v sledovanom období v poslednej takmer dekáde rokov narastá, veľmi mierne klesá čo vypovedá o primerane stabilizovanom demografickom vývoji obce. Stagnujúci demografický vývoj je ovplyvnený podmienkami pre život v obci. Obec má záujem vytvárať podmienky pre individuálnu výstavbu domov, ale zabezpečenie zázemia služieb potrebných pre život najmä mladých rodín v obci je nepostačujúci. Stagnujúci demografický vývoj môže z dlhodobého hľadiska znamenať aj postupnú stratu možností rozvoja obce. Kľúčovými nástrojmi obce pre udržateľnosť pozitívneho demografického vývoja je zabezpečovanie a rozvoj všetkých samosprávnych úloh, ktoré sú obci kladené ako povinnosť.

Tabuľka: Vývoj počtu obyvateľov v obci

2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
1 634	1 639	1 617	1 608	1 603	1 593	1 593	1 593

Zdroj: obec Hraň, 2022, stav k 31. 12. 2021

V obci prevažujú obyvatelia slovenskej národnosti, tvoria približne 90% z celkového počtu obyvateľov. Z ostatných národností prevažuje rómska a maďarská.

Tabuľka: Zastúpenie národností v obci

NÁRODNOSŤ	POČET OBYVATEĽOV	%
slovenská	1 443	90,98
maďarská	12	0,75
ukrajinská	2	0,13
poľská	1	0,06
Rómska	16	1,01
Česká	3	0,19
Iná	109	6,87

Zdroj: obec Hraň, 2022, stav k 31. 12. 2021

# PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE HRAŇ

## 4.2 VEKOVÁ ŠTRUKTÚRA OBYVATEĽOV

V obci je možné sledovať primeraný stav obyvateľov v produktívnom veku ku obyvateľom, ktorí sú v dôchodkovom veku. O vekovej štruktúre obyvateľov najlepšie vypovedá index starnutia, ktorý v obci dosahuje hodnotu 0,947. Aktuálna hodnota indexu starnutia v obci vypovedá o dlhodobo stabilizovanom stave vývoja populácie v obci, so sklonom k miernemu starnutiu, čo je všeobecný stav zodpovedajúci vývoju v takmer všetkých regiónoch Slovenska.

Tabuľka: Zastúpenie vekových kategórií v obci

<b>0 – 14 ROKOV</b>	<b>14 – 30 ROKOV</b>	<b>30 – 65 ROKOV</b>	<b>VIAC AKO 65 ROKOV</b>
247	339	773	234

Zdroj: obec Hraň, 2022, stav k 31. 12. 2021

## 4.3 VZDELANOSTNÁ ŠTRUKTÚRA OBYVATEĽOV

Vzdelanie obyvateľov obce úzko súvisí so schopnosťami a zručnosťami uplatniť sa na trhu práce, najmä v obci a priľahlom regióne. V obci celkovo prevažujú obyvatelia v aktívnom veku s učňovským vzdelaním bez maturity a so základným vzdelaním. Početná je aj skupina obyvateľov so stredným odborným vzdelaním s maturitou. Podiel vysokoškolsky vzdelaných ľudí nie je zanedbateľný a primerane zodpovedá vzdelanostným potrebám obce a regiónu. Zo vzdelanostnej štruktúry obyvateľov obce vyplýva, že odborne remeselne zruční obyvatelia sú silným potenciálom obce. Záujem obyvateľov vzdelávať sa prioritne v odbornom školstve rôznej úrovne zodpovedá aj pracovným možnostiam a ponuke trhu práce v obci, v regióne a v blízkom okolí.

Tabuľka: Vzdelanostná štruktúra obyvateľov v obci

<b>BEZ VZDELANIA</b>	<b>ZÁKLADNÉ VZDELANIE</b>	<b>UČŇOVSKÉ VZDELANIE BEZ MATUREITY</b>	<b>STREDNÉ ODBORNÉ S MATUREITOU</b>	<b>VŠEOBECNÉ STREDNÉ, GYMNÁZIUM</b>	<b>VYSOKOŠKOLSKÉ VZDELANIE SPOLU</b>
169	365	395	330		132

Zdroj: obec Hraň, 2022

## 4.4 ZAMESTNANOSŤ OBYVATEĽOV

Obec Hraň sa nachádza v regióne so stabilne vyššou mierou nezamestnanosti ako je celoslovenský priemer. Okres Trebišov, v ktorom sa obec Hraň nachádza je v súlade

## **PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE HRANŤ**

s ustanoveniami zákona č. 336/2015 Z. z. o podpore najmenej rozvinutých okresov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov od roku 2015 zapísaný v zozname najmenej rozvinutých okresov. Počet nezamestnaných obyvateľov obce v produktívnom veku je dlhodobo stabilný, podobne ako aj počet obyvateľov, ktorých je možné zaradiť do kategórie dlhodobo nezamestnaných. Okrem možností zamestnať sa priamo v obci, alebo v blízkom okolí obyvatelia obce nachádzajú svoje uplatnenie aj v okresnom meste Trebišov, ktorého poloha nie je náročná na denné dochádzanie. Možnosti pre zamestnanie sú najmä vo verejnom sektore, konkrétne v úradoch verejnej správy, v zdravotníctve a v školstve, tiež v službách, v okolitom poľnohospodárstve aj v ľahkom priemysle a stavebníctve.

Nie zanedbateľná časť obyvateľov obce odchádza za prácou v pravidelných turnusoch do vzdialenejších regiónov a do zahraničia.

Na zmiernenie nezamestnanosti a udržanie pracovných návykov obec využíva projekty pre aktivačné práce, v prípade možností aj projekty pre absolventskú prax. Aktuálne obec poskytuje možnosť aktivačných prác pätnástim nezamestnaným obyvateľom obce. Tí pre obec vykonávajú malé obecné služby, najmä kosenie, údržbu verejnej zelene, upratovanie verejných priestranstiev.

### **4.5 DOMOVÝ A BYTOVÝ FOND**

S demografickým vývojom obyvateľov v obci a pracovnými príležitosťami v regióne úzko súvisí podpora rozvoja individuálnej výstavby zo strany obce aj záujem obce zabezpečiť, alebo podieľať sa na zabezpečení sociálneho bývania v obci. Podpora rozvoja individuálnej bytovej výstavby v súlade s územným plánom obce, investície obce do infraštruktúry a záujem obce o zabezpečenie sociálneho bývania – to sú nástroje obce a jej orgánov pre podporu pozitívneho demografického vývoja obyvateľov v obci a motivácie najmä mladých rodín nevystáňovať sa z obce. Obec dlhodobo venuje pozornosť vytváraniu priaznivých podmienok pre individuálnu výstavbu domov. Potrebné je vybudovanie infraštruktúry pre výstavbu, najmä kanalizácia, vodovod a ďalšie médiá, tiež vybudovanie nových ulíc, alebo časti obce.

Obyvatelia obce žijú v rodinných domoch, čo zodpovedá dedinskému charakteru obce. Prevažná väčšina obývaných domov je využívaná na trvalé bývanie, 13 domov je neobývaných a 7 domov je obývaných prechodne, spravidla na víkendovú rekreáciu.

Obec nemá nájomné obecné byty, ani nájomné byty na sociálne bývanie. V obci je dlhodobo zvýšený záujem o nájomné bývanie, preto obec aj v budúcnosti využije možnosti získania dotácií na výstavbu nájomných bytov bežného štandardu, alebo nízkeho štandardu. Potrebné je investovanie do základnej infraštruktúry pre výstavbu obytných domov, najmä vysporiadanie

## **PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE HRAŇ**

pozemkov pre vybudovanie obytných domov a prístupových ciest, vybudovanie kanalizácie, vodovodu a ďalších médií.

Tabuľka: Prehľad domového a bytového fondu v obci

<b>DOMY</b>			<b>BYTY</b>	
<b>OBYVĀNĚ DOMY</b>	<b>NEOBYVĀNĚ DOMY</b>	<b>PRECHODNE OBYVĀNĚ DOMY</b>	<b>BYTY V BYTOVÝCH DOMOCH VO VLASTNĪCTVE OBCE</b>	<b>BYTY V BYTOVÝCH DOMOCH V SŪKROMNOM VLASTNĪCTVE</b>
404	13	7	0	0

Zdroj: obec Hraň, 2022

### **5. OBĀIANSKA VYBAVENOSŤ A ZĀZEMIE**

#### **5.1 ZDRAVOTNĚ A SOCIĀLNE SLUŽBY**

V obci Hraň sa nenachádza ťiadne zdravotnĚ stredisko, ani ambulancia vĚeobecnĚho lekĀra pre dospelĚch alebo pediatra. Najbliťšie zdravotnĚ stredisko je v obci Novosad, kde je ambulancia vĚeobecnĚho lekĀra pre dorast a dospelĚch, detskĀ ambulancia a stomatologickĀ ambulancia. V prĪpade potreby urgentnej pomoci, alebo v prĪpade vĀťnejĚch zdravotnĚch problĚmov obyvateľa obce vyuťzĪvajĪ najbliťĚiu nemocnicu, ktorĀ sa nachĀdza v meste TrebiĚov, vĚĚĚia odbornĀ starostlivosť je v meste KoĚice.

Obec Hraň nie je poskytovateĻom terĚnnĚch, ambulantnĚch ani pobytovĚch sociĀlnĚch sluťieb, zapĪsanom v Registri poskytovateĻov, ale v sŪlade s ustanoveniami zĀkona Ā. 448/2008 Z. z. o sociĀlnĚch sluťbĀch a o zmene a doplnĚnĪ zĀkona Ā. 455/1991 Zb. o ťivnostenskom podnikanĪ (ťivnostenskĪ zĀkon) v znenĪ neskorĚch predpisov, v znenĪ neskorĚch predpisov pre svojich obĀanov zabezpeĀuje sociĀlne sluťby podĻa ich potreby. Obec v rĀmci sociĀlnej pomoci poskytuje zĀkladnĚ sociĀlne poradenstvo a pravidelne monitoruje potrebu sociĀlnej pomoci v obci tak, aby sa z dlhodobĚho hĻadiska pripravila na poskytovanie vybranĚch sociĀlnĚch sluťieb podĻa potreby. V rĀmci samosprĀvnĚch kompetenciĪ sa obec sŪstreďuje na adresnĚ poskytovanie benefĪtov sociĀlneho a finanĀnĚho charakteru. ProstrednĪctvom zameĚnanca obec zabezpeĀuje nĀvĚtevy u starĚĚch obĀanov za ťelom merania tlaku, hladiny cukru v krvi, za ťelom zabezpeĀenia nĀkupov, doprodu k lekĀrovi, za ťelom objedĀvky a donĀĚky liekov, donĀĚky obedov a podobne. V obci pĚsobia aj traja terĚnnĪ sociĀlnĪ zameĚnanci, ktorĪ pomĀhĀjĪ sociĀlne slabĚĚm

## **PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE HRAŇ**

občanom pri vybavovaní úradných záležitostí, riešia problémy v rodinách a podobne. Pre zabezpečenie sociálnej starostlivosti obec prijala Komunitný plán sociálnych služieb obce Hraň.

V katastri obce sa nachádza Detská psychiatrická liečebňa, n.o.

Obec má jedno pohrebisko, v areáli pohrebiska je vybudovaný Dom smútku s vlastným chladiacim zariadením.

### **5.2 OSTATNÉ SLUŽBY A OBCHODY**

V obci je dostupný predaj základných potravín spojený s predajom zmiešaného tovaru v dvoch predajniach a predaj ovocia a zeleniny v dvoch predajniach. Sortiment tovaru je postačujúci, za ďalším tovarom a službami obyvatelia dochádzajú do mesta Trebišov. Obyvatelia obce nemajú k dispozícii bankomat, v obci sa nachádza poštový úrad.

## **6. ŠKOLSTVO**

Obec je zriaďovateľom Základnej školy s materskou školou Hraň (ďalej aj „*Základná škola s materskou školou*“ v príslušnom gramatickom tvare).

Demografický vývoj v obci korešponduje s postupne ubúdajúcim počtom detí v materskej škole aj v základnej škole. Materská škola má jednu triedu, navštevujú ju deti len s trvalým pobytom v obci a je spádovou materskou školou na plnenie povinného predprimárneho vzdelávania pre deti s trvalým pobytom v obci Hraň. Kapacita materskej školy je zo strednodobého horizontu postačujúca. Základná škola je neplnoorganizovaná, pre ročníky 1. – 4. je školským obvodom pre celé územie obce Hraň. Pre ročníky 5. – 9. je pre územie obce Hraň školským obvodom základná škola v obci Novosad. Kapacita základnej školy je postačujúca.

Tabuľka: Vývoj počtu detí v materskej škole

<b>2014</b>	<b>2015</b>	<b>2016</b>	<b>2017</b>	<b>2018</b>	<b>2019</b>	<b>2020</b>	<b>2021</b>
36	31	23	21	23	21	25	23

Zdroj: obec Hraň, 2022

Súčasťou Základnej školy s materskou školou sú školské zariadenia: školská jedáleň a školský klub detí.

# PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE HRAŇ

Tabuľka: Vývoj počtu žiakov v základnej škole

2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
58	63	53	63	56	53	41	41

Zdroj: obec Hraň, 2022

Materská škola a základná škola sídlia v dvoch rôznych budovách. V roku 2018 bola budova materskej školy rozšírená a v rámci rozširovania bola aj pôvodná budova rekonštruovaná, obvodové múry boli zateplené z hľadiska minimalizácie tepelných únikov, rekonštrukciou prešla aj strecha budovy a modernizované boli sociálne zariadenia v materskej škole. V rámci modernizácie budovy bude potrebná investícia do rozvodov vody, elektrickej energie a ďalších médií. Modernizáciu vyžaduje aj edukačné zázemie pre deti, je potrebné nakúpiť interaktívne hračky a edukačné pomôcky. Budova základnej školy je zastaralá a potrebuje kompletnú rekonštrukciu. Okrem strechy a okien je potrebné budovu zatepliť v rámci energetickej úspornosti verejných budov. Rekonštrukciu vyžaduje celé vnútorné vybavenie, sociálne zariadenia, rozvody médií. V rámci edukačného zázemia škola potrebuje nové počítačové a softwarové vybavenie, interaktívne tabule a ďalšie podporné zariadenia a programy.

Modernizovať je potrebné aj vybavenie kuchyne, čiastočne aj zariadenie jedálenskej časti školskej jedálne.

Základná škola nemá vybudovanú telocvičňu, žiaci na cvičenie využívajú multifunkčné ihrisko. Prvky detského ihriska v rámci materskej školy sú zastaralé, potrebný je nákup nových, moderných a bezpečných prvkov detského ihriska.

V obci je potenciál rozšíreného vyučovania umeleckých predmetov, hudby a tanca, ale v obci sa nenachádza umelecká škola.

## 7. EKONOMIKA A RIADENIE OBCE

### 7.1 EKONOMICKÁ KONDÍCIA OBCE

Obec Hraň je subjektom verejnej správy.<sup>8</sup> Finančné prostriedky, s ktorými hospodári obec sú verejnými prostriedkami.<sup>9</sup> Verejnými prostriedkami sú aj prostriedky Európskej únie a odvody Európskej únie.

<sup>8</sup> § 3 odseky 1, 2 zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy

<sup>9</sup> § 2 písmeno a) zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy

## **PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE HRAŇ**

Od kondície a rozpočtovej zodpovednosti obce v priamo úmernej miere závisí schopnosť obce pripraviť projekty, štúdie, projektové dokumentácie, následne pripraviť žiadosti pre získanie nenávratných finančných prostriedkov a v neposlednom rade aj schopnosť obce schválené projekty realizovať. Obec Hraň zodpovedne pristupuje k tvorbe svojho rozpočtu, viacročného rozpočtu aj k jeho čerpaniu. Rozpočet obce neobsahuje zámery a ciele, ktoré bude obec realizovať z výdavkov rozpočtu obce (program obce).

Silným nástrojom rozpočtovej disciplíny je zavedený systém finančnej kontroly, najmä základná finančná kontrola a administratívna finančná kontrola. Obec má primerané úverové zaťaženie.

V majetku obce sa nachádzajú nehnuteľnosti: miestne cesty v dĺžke približne 6 km, budova obecného úradu obce, budova Základnej školy s materskou školou, budova Kultúrneho domu, budova športového areálu, budova stolnotenisového klubu aj budova Domu smútku. Časť svojho majetku zverila obec Hraň do správy rozpočtovej organizácii Základná škola s materskou školou. Majetok obce nie je založený v žiadnej obchodnej spoločnosti.

### **7.2 RIADENIE SAMOSPRÁVY**

Obec vo svojej činnosti zabezpečuje originálne – samosprávne kompetencie, aj prenesený výkon štátnej správy. Rýchly vývoj informačných technológií a potreba okamžitého prístupu k niektorým informáciám, ako aj program vzájomného prepojenia informácií verejnej správy vyžaduje kvalitné technické zázemie. Obec Hraň má pre výkon svojich kompetencií technické a softwarové zázemie aktuálne postačujúce. S postupným rozširovaním požiadaviek na prepojenie verejnej správy bude v podmienkach obce potrebné zohľadniť pravidelnú aktualizáciu softwarového aj hardwarového vybavenia obecného úradu.

Obec Hraň má pre zabezpečenie malých opráv a úprav majetku obce a verejného priestranstva zriadené priestory dielne. V priestoroch dielne je potrebná nová podlaha, nové omietky, obec zároveň potrebuje dielňu vybaviť novým technickým zariadením a náradím.

Pre zabezpečovanie malých obecných služieb nemá obec dostatočné technické a technologické vybavenie. Obci chýba traktor s vlečkou, s čelným nakladačom, mulčovač, zariadenie na odstraňovanie snehu a ďalšie technické zázemie pre udržiavanie miestnych ciest a verejného priestranstva.

Výkonným zázemím obce a jej orgánov - starostu obce a obecného zastupiteľstva obce je obecný úrad, ktorý zabezpečuje potrebné organizačné aj administratívne úkony a komplexnú komunikáciu s občanmi. Počet zamestnancov obce v rámci obecného úradu je aktuálne postačujúci. Obec je zapojená do DCOM. Starostka obce neustále dbá o zabezpečenie pravidelného vzdelávania

## **PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE HRAŇ**

zamestnancov obce v súvislosti s implementáciou aktuálnej legislatívy aj v súvislosti v rozvojom informačných technológií a využívania elektronických služieb verejnej správy. Obec je jedným z účastníkov zmluvy o zriadení Spoločného stavebného úradu pre životné prostredie so sídlom v meste Trebišov.

### **8. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA**

#### **8.1 STAV TECHNICKEJ INFRAŠTRUKTÚRY**

Obec Hraň nemá dostatočne vybudovanú a dobudovanú technickú infraštruktúru v rámci svojho územia. Je napojená na skupinový vodovod Slovenské Nové Mesto – Trebišov v obci Veľaty. Väčšina domácností v obci je napojená na verejný vodovod, ktorý je v správe Východoslovenskej vodárenskej spoločnosti, a.s. Košice, závod Trebišov. Prietok vody je dostatočný, pre zabezpečenie plynulosti dodávky vody nie je potrebné zväčšiť objem vodojemu v obci. Ako zdroj pitnej vody niektoré domácnosti využívajú aj vlastné studne.

Výstavba plynofikácie bola v obci Hraň ukončená. Plynofikácia obce veľkou mierou prispela k doriešeniu situácie v zásobovaní teplom. Po komplexnej plynofikácii obce došlo k zmene používaných tuhých palív v prospech ušľachtilých palív, čo je nesporne prínosom v prospech zlepšenia životného prostredia, najmä ovzdušia. Obyvatelia využívajú tuhé palivá len prechodne, aktuálne len podľa vývoja cien v čase, ak je ponuka tuhých palív mimoriadne cenovo výhodná. Územie obce je napojené na rozvody SPP, a.s., závod Košice. Rodinné domy sú zásobované pre vykurovanie a prípravu teplej úžitkovej vody väčšinou z vlastných zdrojov tepla a to formou malých kotlov.

Systém likvidácie odpadových vôd v obci je nevyhovujúci. Chýba vybudovanie kanalizačnej siete a čistička odpadových vôd. Splaškové odpadové vody v obci sú odvádzané spravidla do zastaralých septikov a suchých záchodov, ktoré vo väčšine prípadov nie sú dokonale izolované, takže často dochádza k znečisťovaniu podzemných vôd a tým aj k zhoršovaniu životného prostredia. Nemalým problémom je aj zamedzenie vypúšťania časti splaškových odpadových vôd do cestných rigolov zaústených do povrchových tokov.

V obci nie sú žiadne výrobné zdroje elektrickej energie. Dodávka a rozvod elektrickej energie je zabezpečovaná Východoslovenskou energetikou a.s., závod Košice. Kapacita tejto rozvodne je dostačujúca, v prípade požiadaviek je technicky realizovateľné jej navýšenie. Rozvodná vzdušná sekundárna sieť v obci je na betónových stĺpoch.



## **PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE HRAŇ**

Na území obce existuje pevná telefónna sieť spoločnosti Slovak Telekom a.s., vyhovujúce a postačujúce je pokrytie signálom komerčných operátorov. Územie obce je pokryté televíznym signálom, obec nie je napojená na žiadnu káblovú televíziu. Pripojenie na internet je dobré, internet je bežne prístupný pre obyvateľstvo v dostačujúcej miere, kapacite a rýchlosti. Internetové pripojenie je cez optické káble a cez mobilných operátorov.

Obec má vybudované verejné osvetlenie, ktoré je zastaralé a nevyhovuje súčasným potrebám a podmienkam energetickej úspornosti. Obec priebežne vymieňa žiarovky za LED, potrebná je kompletná rekonštrukcia a komplexne vybavenie v rámci energetickej úspornosti. Obecný rozhlas je bezdrôtový a po rekonštrukcii. Potrebný je ešte nákup ďalších rozhlasových jednotiek. Budovanie kamerového systému začalo v obci v roku 2017 za účelom zvýšenia bezpečnosti obyvateľov a zamedzenia vandalizmu. Obec potrebuje dobudovať kamerový systém pre celú obec, vrátane priestorov obecného pohrebiska.

Tabuľka: Technická infraštruktúra v obci

<b>PLYNOVOD</b>	<b>VODOVOD</b>	<b>KANALIZÁCIA</b>	<b>ČOV</b>	<b>OBECNÝ ROZHLAS</b>	<b>VEREJNÉ OSVETLENIE</b>
áno	áno	nie	nie	áno	áno

Zdroj: obec Hraň, 2022

### **8.2 ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO**

Na území obce vzniká komunálny odpad, hlavne zmesový odpad a biologický odpad. Obec v súlade s ustanoveniami zákona č. 79/2015 Z. z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov zabezpečuje triedený zber odpadu vo všetkých komoditách komunálneho odpadu: odpad z obalov a odpadu z neobalových výrobkov zo skla, z plastu, z papiera, z kovu aj z viacvrstvových kombinovaných materiálov na báze lepenky, ďalej jedlé oleje a tuky, biologicky rozložiteľný odpad zo záhrad a parkov, elektroodpad aj použité prenosné batérie a akumulátory a automobilových batérií a akumulátorov. Najmenej dvakrát ročne obec zabezpečuje odvoz objemného odpadu, odpadu s obsahom škodlivých látok a drobného stavebného odpadu. Odvoz biologicky rozložiteľného odpadu z domácností obec nezabezpečuje, ale umožňuje vlastné kompostovanie. Dôvodom nezavedenia triedeného zberu biologicky rozložiteľného kuchynského

## **PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE HRAŇ**

odpadu z domácností je uplatnenie výnimky v súlade s ustanoveniami osobitného predpisu.<sup>10</sup> Odvoz odpadu je zabezpečený prostredníctvom zmluvných partnerov obce. Pre zvýšenie miery triedenia komunálnych odpadov obec využíva a zavádza legislatívne nástroje tak, aby boli obyvatelia obce motivovaní k zvýšeniu miery separovania a zároveň aby bol výber poplatkov za komunálne odpady postačujúci pre úhradu nakladania s odpadom a zabezpečenie jeho vývozu.

V obci sa nenachádza kompostovisko pre biologicky rozložiteľný odpad, ani zberný dvor. Obec podporí výstavbu a prevádzku kompostoviska aj zberného dvora. Výstavba zberného dvora a obecného kompostoviska skvalitní systém manažovania komunálnych odpadov. Pre zber a spracovanie biologicky rozložiteľného odpadu zo záhrad a parkov, najmä trávy a konárov obci chýba mulčovač a štiepkovač.

Zmenami v systéme prístupu k nakladaniu s odpadom je však potrebné sa neustále zaoberať, najmä s ohľadom na možný vznik malých nepovolených skládok, nakoľko časti obyvateľov ešte chýba dostatočná ekologická zodpovednosť. Obec dbá na to, aby sa v jej katastri nevyskytli žiadne enviromentálne záťaž.

### **8.3 DOBROVOĽNÁ POŽIARNA OCHRANA**

V obci Hraň je dlhoročná tradícia Dobrovoľného hasičského zboru. Dobrovoľný hasičský zbor je zameraný na zásahovú činnosť pri požiaroch, zabezpečuje protipožiarne prevenciu a výchovu na predchádzanie požiarov v obci. Aktívne sa zapája do protipovodňových akcií. V čase pandémie bol nápomocný v rámci organizovania celoplošného testovania. V obci sa nachádza požiarne zbrojnica. V rokoch 2014 – 2016 Ministerstvo vnútra vybavovalo dobrovoľné hasičské zbory repasovanou technikou, obec Hraň získala hasičské vozidlo aj protipovodňový vozík.

## **9. KULTÚRA A ŠPORT**

Na organizovanie spoločenských a kultúrnych akcií obec využíva Kultúrny dom postavený v predchádzajúcom desaťročí. Budova Kultúrneho domu bude časom postupne vyžadovať modernizáciu, v rámci interiérového vybavenia najmä modernizáciu sociálnych zariadení a rozvodov médií, potrebná je inštalácia klimatizácie. Technické a technologické vybavenie

---

<sup>10</sup> §81 odsek 21 písmeno b) zákona č. 79/2015 Z. z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

## **PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE HRAŇ**

kuchyne je potrebné modernizovať a dokúpiť. Rozšíriť je potrebné aj vybavenie jedálenskej časti nákupom nových stolov a stoličiek.

Ponuka kultúrnych a spoločenských aktivít je pomerne bohatá. Obec každoročne organizuje Dni obce Hraň, Deň detí, Deň úcty k starším a ďalšie podujatia kultúrneho a spoločenského charakteru.

Pre športové aktivity majú obyvatelia obce k dispozícii multifunkčné ihrisko, futbalové ihrisko a detské ihrisko. Športové zázemie je pomerne zastaralé, jednotlivé športoviská je potrebné rekonštruovať a modernizovať. V rámci spoločného športového vyžitia je tradičným podujatím v obci Športová olympiáda. Aj napriek týmto možnostiam občanom chýbajú častejšie športové podujatia pre deti a rodiny.

Centrum obce tvorí parčík s lavičkami. Za ďalšími kultúrnymi, spoločenskými a športovými aktivitami, či do fitness centra majú možnosť obyvatelia dochádzať hlavne do mesta Trebišov.

Tabuľka: Prehľad kultúrnych a športových možností v obci

KULTÚRNY DOM	DETSKÉ IHRISKO, ŠPORTOVISKO	ZARIADENÉ FUTBALOVÉ IHRISKO	NEZARIADENÉ IHRISKO, ŠPORTOVÁ PLOCHA	KLZISKO	TENISOVÉ IHRISKO	INÉ
áno	áno	áno	áno	nie	áno	

Zdroj: obec Hraň, 2022

### **10. STAV PROJEKTOVEJ PRIPRAVENOSTI**

Obec Hraň má ambíciu pripraviť pre svoje potreby a investície kvalitné investičné projekty v súlade so schváleným dokumentom Programu rozvoja obce aj v súlade s rozpočtom obce. Investičné projekty a projektové zámery bude obec pripravovať po schválení Programu rozvoja obce v nadväznosti na časovú os jeho plnenia a v súlade s prípravou žiadostí o nenávratné zdroje financovania.

### **11. ZHODNOTENIE VNÚTORNÉHO PROSTREDIA OBCE**

Pre analýzu vnútorného prostredia boli identifikované viaceré kľúčové oblasti, v ktorých spracovateľ sledoval vývoj za posledných najmenej šesť rokov. Hodnotenie vnútorného prostredia

## **PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE HRANŤ**

je dôležité pre rozpoznanie silných a slabých stránok obce. Pre potreby spracovania Programu rozvoja obce boli identifikované, sledované a vyhodnotené oblasti: geografia, demografia, vzdelanosť obyvateľov, zamestnanosť obyvateľov, domový a bytový fond, zdravotné, sociálne služby a služby občianskej vybavenosti, školstvo, ekonomika, technická infraštruktúra, kultúra a šport. Spracovateľ v jednotlivých oblastiach hodnotenia uvádza k textu aj prehľadné tabuľky.

Medzi silné stránky obce patrí početné zastúpenie obyvateľov v produktívnom veku, prevaha obyvateľov so vzdelaním pre potreby trhu práce, ochota ľudí vzdelávať sa a requalifikovať. Silné stránky obce možno hodnotiť ako výborný predpoklad pre rozvoj obce.

Naopak, medzi slabé stránky je potrebné zaradiť hlavne nedostatočnú podporu podnikania a začínajúcich podnikateľov a nedostatok vlastných finančných možností obce pre väčšie rozvojové investície a aktivity.

Podrobné zhodnotenie silných aj slabých stránok obce je v SWOT.

Tabuľka: Zoznam kvantitatívnych a kvalitatívnych dát

<b>Zoznam použitých kvantitatívnych a kvalitatívnych dát</b>			
<b>Oblasť dát /téma</b>	<b>Zdroj dát</b>	<b>Oblasť dát /téma</b>	<b>Zdroj dát</b>
Geografia	obec	Služby	obec
Demografia	obec	Školstvo	obec
Vzdelanosť	obec	Ekonomika	obec
Zamestnanosť	obec	Technická infraštruktúra	obec
Domový fond	obec	Kultúra, šport	obec

Zdroj: vlastné spracovanie

## **A II. ANALÝZA VONKAJŠIEHO PROSTREDIA OBCE**

### **12. EKONOMICKÉ SUBJEKTY A ZAMESTNÁVATELIA V OBCI**

#### **12.1 ZÁKLADNÁ CHARAKTERISTIKA VÝVOJA NEZAMESTNANOSTI V OBCI**

Po prechode slovenského ekonomického systému na trhové hospodárstvo sa prejavili zmeny na trhu práce. Trh práce významne ovplyvňuje nerovnomerný rozvoj jednotlivých regiónov v rámci Slovenska. Nezamestnanosť sa zaradila medzi hlavné negatívne rysy spoločnosti, najmä

## **PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE HRAŇ**

v regiónoch, kde je záujem investorov z rôznych dôvodov nízky. Dlhodobá nezamestnanosť sa pritom stala ekonomickým, psychologickým, sociálnym a kultúrnym problémom. Jej dôsledkom je nútená pravidelná a dlhodobá migrácia za prácou do vzdialenejších regiónov aj do zahraničia.

Obec Hraň patrí medzi obce s dlhodobo stabilnou mierou nezamestnanosti. Dôvody takejto miery nezamestnanosti môžeme vidieť vo viacerých príčinách. V prvom rade je to zrušenie a zlikvidovanie viacerých podnikov ľahkého priemyslu, ktoré mali v regióne svoju tradíciu a zamestnávali značný počet ekonomicky aktívneho obyvateľstva. Boli to hlavne podniky v oblasti spracovávanía potravín a poľnohospodárskych produktov, poľnohospodárske podniky, strojárne podniky, samostatne hospodáriaci roľníci a podobne. Okrem zamestnávania tieto podniky zároveň pripravovali na svoje profesie množstvo mladých ľudí v rámci učňovského a stredného odborného školstva. Ľudia, dnes už v strednom veku, vyškolení pre tieto tradičné profesie a remeslá dnes v tomto regióne nenachádzajú svoje uplatnenie.

V nemalej miere ďalšou možnou príčinou vysokej miery nezamestnanosti je aj malé zastúpenie obyvateľstva s vysokoškolským vzdelaním. Títo obyvatelia by vedeli a mali schopnosti rozvinúť v regióne malé a stredné podnikanie, prípadne pritiahnúť zaujímavého investora pre rozvoj ľahkého priemyslu. V obci je práve opačný trend, kedy obyvatelia regiónu s vysokoškolským vzdelaním sú nútení odchádzať a nájsť si svoje uplatnenie v iných častiach Slovenska a v zahraničí.

Veľkou mierou k vysokej nezamestnanosti prispieva aj nezamestnateľnosť marginalizovanej skupiny obyvateľov.

V neposlednom rade je potrebné poukázať aj na ďalšiu možnú príčinu vysokej miery nezamestnanosti, a tou je nízka kúpyschopnosť obyvateľov obce aj celého regiónu. Tá má za následok likvidáciu viacerých drobných podnikateľov, ktorí zabezpečujú predovšetkým predaj poľnohospodárskej produkcie, drobné služby občianskej vybavenosti, opravárenské a drobné stavebné činnosti a podobne. V záujme poskytovania nízkych cien a prispôsobenia sa kúpyschopnosti obyvateľov títo nemôžu vytvoriť ďalšie pracovné miesta a počítať s rozvojom vlastnej firmy. Uvedené hlavné príčiny sú dlhodobé a ani vďaka aktívnej politike trhu práce nie sú uspokojivo minimalizované.

Územie obce Hraň podľa územnosprávneho členenia patrí do pôsobnosti Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v meste Trebišov, ktorý sa zaoberá aktívnou politikou zamestnanosti. Je miestom vyhodnocovania trhu práce, evidencie nezamestnaných, sprostredkováva zamestnanie, poskytuje poradenské služby a rekvalifikácie.

# **PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE HRAŇ**

## **12.2 PODNIKATEĽSKÉ ZÁZEMIE**

Okrem najväčších zamestnávateľov v regióne pôsobia v obci a jej okolí aj menší podnikatelia a samostatne hospodáriaci roľníci. Menší podnikatelia spravidla nezamestnávajú žiadnych ďalších zamestnancov, alebo najviac päť zamestnancov.

Dominantným podnikateľským odvetvím, v ktorom obyvatelia obce v produktívnom veku nachádzajú svoje uplatnenie je verejná správa, najmä pracovné príležitosti v úradoch verejnej správy, v školstve a v zdravotníctve, tiež poľnohospodárstvo, ľahký priemysel a stavebníctvo.

## **13. NEPODNIKATEĽSKÉ SUBJEKTY V OBCI**

Na označenie nepodnikateľských subjektov, mimovládnych organizácií, spolkov či združení sa na Slovensku zaužíval pojem tretí sektor. Existencia týchto subjektov a ich zúčastňovanie sa na živote spoločnosti charakterizuje občiansku spoločnosť. V podmienkach územnej samosprávy je to ideálna symbióza, kedy tretí sektor pôsobí v oblastiach, kde dopĺňa manažment samosprávy. Spolkový a záujmový život v obci a v celom mikroregióne má dlhodobú tradíciu.

### **13.1 MIMOVLÁDNE ORGANIZÁCIE**

Mimovládne organizácie sú organizácie s právnou subjektivitou vytvorené súkromnými osobami alebo organizáciami, ktoré sa nezúčastňujú na vláde a ani vo vláde nemajú svojich zástupcov (vrátane orgánov územnej samosprávy). Ich mimovládny charakter je daný tým, že štát, ani orgány územnej samosprávy vrátane ich predstaviteľov nemajú nijaký vplyv na vedenie organizácie alebo iné ovplyvňovanie ich činnosti. Mimovládne organizácie sú inštitucionalizované, nezávislé a spravidla zriadené na verejno-prospešné účely. V podmienkach Slovenska sú mimovládne inštitúcie ako nezávislé výskumné, hodnotiace a poradné organizácie, ich pôsobnosť je globálna so zameraním na vybrané odvetvia spoločnosti a riadenia hospodárstva. Na území obce Hraň nemá sídlo žiadna mimovládna organizácia.

# **PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE HRAŇ**

## **13.2 SPOLKY A ZÁUJMOVÉ ORGANIZÁCIE**

Spolková a záujmová činnosť má v obci tradíciu dlhé desaťročia. Občania sa neformálne schádzali na rôznych folklórnych akciách a podujatiach, športových aktivitách a podobne. Neskôr tieto spolky aj inštitucionalizovali. Aj spolky a záujmové združenia sú charakterizované dobrovoľnosťou, nezávislosťou, ale ich ciele ohraničuje okruh ich aktivít. Obec má bohatú tradičnú spolkovú činnosť. Napriek bohatej tradícii aktuálne v obci nie sú aktívne žiadne spolky.

Obec má snahu, aby spolková činnosť v obci nezanikla a činnosť spolkov bude aj v budúcnosti podporovať finančne podľa možností rozpočtu obce, ale aj nefinančne poskytnutím obecných priestorov na ich činnosť, pri propagácii a podobne.

## **14. DOPRAVNÁ INFRAŠTRUKTÚRA**

Cez katastrálne územie obce Hraň prechádza cesta III/3663, ktorá je zachádzkou z hlavného smeru spájajúceho mesto Trebišov a mesto Veľké Kapušany a mimo hlavnú cestnú trasu v smere na Veľké Kapušany prepája obec Novosad a obec Sirmík. Dopravná obslužnosť verejnou autobusovou dopravou je pre obyvateľov obce postačujúca, v smere do mesta Trebišov premáva verejná autobusová doprava v primeraných intervaloch počas pracovných dní, aj počas dní pracovného pokoja.

Katastrálnym územím obce neprechádza žiadna železničná trať, najbližšia vlaková zástavka je v meste Trebišov.

## **15. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE**

Všetko, čo vytvára prirodzené podmienky existencie človeka, tvorí životné prostredie - environment. Je predpokladom jeho ďalšieho vývoja a tvorí ho najmä ovzdušie, voda, pôda, horniny a ďalšie organizmy. Inak povedané, životné prostredie je súbor všetkých činiteľov, s ktorými prichádza do styku živý subjekt, ktorými je obklopený a na ktoré priamo i nepriamo pôsobí. Životné prostredie je jednou z určujúcich zložiek kvality života spoločnosti, logicky tvorí dôležitú súčasť aj pri analýze vonkajšieho prostredia rozvoja obce.

# **PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE HRAŇ**

## **15.1 OVZDUŠIE A HLUK**

V katastrálnom území obce Hraň sa nenachádzajú veľké zdroje znečisťovania ovzdušia, čo pozitívne vplyva na kvalitu ovzdušia. Lokálne je ovzdušie znečistené len výfukovými plynmi cestnej dopravy a spaľovaní tuhého paliva v intraviláne obce v domácnostiach, ktoré prechodne využívajú tuhé palivá na vykurovanie. Znečistenie ovzdušia malými znečisťovateľmi bolo čiastočne odstránené plynofikáciou obce. Obec zatiaľ centrálnne nevyužíva žiadne alternatívne zdroje energie, v obci alternatívne zdroje energie individuálne využívajú niektorí obyvatelia.

Zaťaženosť prostredia hlukom v obci je malá. Hluk vzniká hlavne z automobilovej dopravy na ceste III. triedy a miestnych komunikáciách, keďže obec Hraň nemá priemyselné prevádzky.

## **15.2 PÔDA**

V katastri obce Hraň sa nenachádzajú žiadne významné zdroje znečistenia životného prostredia, je možné predpokladať, že pôdy sú tu málo znečistené, bez ťažkých kovov. Jediným znečisťovateľom sú zastaralé septiky. V súvislosti s hospodárením na pôde sú stresovým faktorom poľnohospodárske meliorácie a rekultivácie, ktoré boli vybudované na pôde koncom 20. storočia. Ich realizáciou došlo na mnohých miestach k zmene pôvodných rastlinných spoločenstiev.

Kvalita pôdy je ovplyvnená poľnohospodárskou výrobou, aplikáciou hnojív a pesticídov v procese výroby.

## **15.3 VODNÉ PLOCHY**

Hydrografický je riešené územie odvodňované tokom rieky Ondava, ale aj potokom Trnávka a sieťou odvodňovacích kanálov: Kopaný jarok a Hraňský kanál. Celá hydrografická sústava patrí do Povodia Bodrogu. Obec Hraň patrí medzi záplavové územia. V prípade prudkého zvýšenia hladiny rieky Ondava a nižšej hladiny Trnávky, ktorá nemôže odtekať do Ondavy sa táto začína dvíhať v priestore hrádze vodného toku Ondava. Toto zvýšenie hladiny Trnávky zapríčiňuje zaplavovanie hlavne severnej časti obce v priestore, kde nie je vybudovaná hrádza. Z uvedeného dôvodu dochádza k zaplavovaniu obytných domov na Ulici Juraja Kmeťa, na Ulici 1.mája, na Ulici Sovietskej armády a na Trnavskej ulici.

V katastri obce sa nenachádza žiadny významný priemyselný zdroj znečistenia vôd. Znečistenie povrchových vôd v katastrálnom území negatívne ovplyvňuje absencia splaškovej



## **PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE HRAŇ**

kanalizácie. Znečistenie vôd sa prejavuje najmä vypúšťaním odpadových vôd z obytných budov do potoka ako aj znečistením tuhým komunálnym odpadom a splaškovými vodami.

### **15.4 PRÍRODA A KRAJINA**

Natura 2000 je názov sústavy chránených území členských krajín Európskej únie a hlavným cieľom jej vytvorenia je zachovanie prírodného dedičstva, ktoré je významné nielen pre príslušný členský štát, ale najmä pre Európsku Úniu ako celok. Táto sústava chránených území má zabezpečiť ochranu najvzácnejších a najviac ohrozených druhov voľne rastúcich rastlín, voľne žijúcich živočíchov a prírodných biotopov vyskytujúcich sa na území štátov Európskej únie a prostredníctvom ochrany týchto druhov a biotopov zabezpečiť zachovanie biologickej rôznorodosti v celej Európskej únii.

Katastrálne územie obce Hraň zasahuje do Chráneného vtáčieho územia.

## **16. HISTORICKÉ A KULTÚRNE PAMÄTIHODNOSTI, PRÍRODNÉ ÚKAZY A INÉ POZORUHODNOSTI**

Obec Hraň je obklopená krásnou prírodou Východoslovenskej nížiny. Rovinatý chotár obce a jej blízkeho okolia poskytuje možnosti pre nenáročné prechádzky a nenáročnú cykloturistiku. Poľnohospodárstvo bohaté najmä na ornú pôdu je príležitosťou pre rozvoj agroturistiky, akvakultúry a ukážky rybárčenia a zdravého stravovania.

Dominantou hraňského chotára je pôvodne renesančný kaštieľ z polovice 16. storočia, neskôr barokovo upravený a klasicisticky redukovaný v roku 1913, ktorý sa nachádza na západnom svahu hory Stuchla. V tomto bývalom zemepánskom sídle Almássyovcov sa od roku 1934 nachádzal ústav pre duševne úchylnú mládež ako filiálne zariadenie košického Komenského ústavu až do okupácie v roku 1938. V súčasnosti je tu umiestnená detská psychiatrická liečebňa.

Centrum obce dotvára referenčný klasicistický kostol z roku 1842.

Chotár obce a jej okolie je miestom pre krátkodobú oddychovú turistiku. Zázemie pre turistický ruch vybudované nie je. Chýbajú ubytovacie zariadenia aj zariadenia ponúkajúce špeciality zemplínskej kuchyne, rybie špeciality či poľnohospodárske produkty miestnych farmárov. Nedostatočná je propagácia obce aj v nadväznosti na mikroregión a jeho turistické zaujímavosti, pamätihodnosti či atrakcie.

# PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE HRANŤ

## 17. ZHODNOTENIE VONKAJŠÍCH VPLYVOV OBCE

Vonkajšie prostredie obce je súhrn faktorov, ktoré obec nemôže vôbec ovplyvniť. Naopak toto prostredie ovplyvňuje obec a tá nemá inú možnosť ako sa prvkom tohto prostredia čo najlepšie prispôbiť. Externé prostredie a jeho prvky popisuje STEEP analýza, ktorej úlohou je identifikovať faktory ovplyvňujúce obec, jej projekty a výsledné profitovanie. Jednotlivé faktory môžeme rozdeliť do piatich hlavných kategórií, všetky majú spoločné to, že sa jedná o faktory obcou neovplyvniteľné. Riešenie s nimi spojených problémov bude spočívať v prispôbení sa im tak, aby obec aj napriek nim mohla dosiahnuť stanovené ciele.

Tabuľka: STEEP analýza

<b>SOCIÁLNE</b>	<b>TECHNOLOGICKÉ</b>	<b>EKONOMICKÉ</b>	<b>EKOLOGICKÉ</b>	<b>POLITICKÉ</b>
Demografické zmeny	Vývoj technológií	Nové pracovné príležitosti	Nové trendy ochrany životného prostredia	Politika vlády v konkrétnej oblasti
Zmeny potrieb obyvateľov	Dostupná technológia a využívaná technológia	Využívanie ďalších zdrojov z EÚ	Európska legislatíva v životnom prostredí	Zmena legislatívy
Zmeny správania	Technológia využívaná obyvateľmi, podnikateľmi	Noví investori	Dôsledky klimatických zmien	Legislatíva verejného obstarávania
Migrácia a imigrácia	Kontakt s obyvateľmi prostredníctvom eGovernmentu	Zmena fiskálnej politiky	Nové záväzky štátu vo vzťahu k EÚ	Presun kompetencií

Zdroj: vlastné spracovanie

Pre podrobné zhodnotenie vonkajšieho – externého prostredia obce boli identifikované a skúmané niektoré základné oblasti, ktoré ovplyvňujú rozvoj obce, ale obec na ne nemá dosah:

Ekonomické subjekty a zamestnávateľia pôsobiaci v obci a v mikroregióne a jeho bezprostrednom okolí, nepodnikateľské subjekty obce, dopravná infraštruktúra a dopravná obslužnosť, životné prostredie a prírodné, historické a ďalšie zaujímavosti obce a okolia. Z uvedených oblastí sa podrobným skúmaním definujú príležitosti a dajú sa predpokladať aj možné ohrozenia. K príležitostiam obce je možné zaradiť prírodu bohatú na možnosti nenáročnej turistiky, cykloturistiky, potenciál na rozvoj agroturizmu, aquakultúry, k ohrozeniam je potrebné zaradiť globálne nepriaznivé klimatické zmeny a s tým súvisiaca potreba rôznych opatrení na ochranu územia. Podrobnejšie sú príležitosti a ohrozenia v SWOT. Okres Trebišov bol s účinnosťou od 31. decembra 2015 zaradený Ústredím práce, sociálnych vecí a rodiny SR medzi najmenej rozvinuté okresy.

# **PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE HRAŇ**

## **A III. ZHODNOTENIE SÚČASNÉHO STAVU ÚZEMIA OBCE**

Univerzálna analytická technika zameraná na zhodnotenie vnútorných a vonkajších faktorov ovplyvňujúcich úspešnosť obce, mikroregiónu sa nazýva SWOT analýza. Najčastejšie je SWOT analýza používaná ako situačná analýza v rámci strategického riadenia, je súčasťou Programov hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obcí. Autorom SWOT analýzy je Albert Humphrey, ktorý ju navrhol v šesťdesiatych rokoch 20. storočia. SWOT je akronym z počiatočných písmen anglických názvov jednotlivých faktorov:

**Strengths** – silné stránky

**Weaknesses** – slabé stránky

**Opportunities** – príležitosti

**Threats** – hrozby, ohrozenia

V SWOT analýze vo všetkých faktoroch budeme sledovať 3 základné oblasti - priority, ktoré tvoria kosť naslednej – strategickej časti dokumentu Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Hraň:

**Ľudia a kvalita života**

**Infraštruktúra a životné prostredie**

**Ekonomika a riadenie obce**

**Ľudia a kvalita života** – táto oblasť je prvou riešenou prioritou a tomu zodpovedá aj jej záujem a postavenie. Pre zlepšenie kvality života obyvateľov obce boli podrobnejšie analyzované viaceré vstupné informácie analýzy vnútorného prostredia, aj analýzy vonkajšieho prostredia. SWOT analýza sa v tejto oblasti opiera o kapitoly: 3 Krajina, 4 Obyvateľstvo, 5 Občianska vybavenosť a zázemie, 6 Školstvo, 9 Kultúra a šport, 12 Ekonomické subjekty a zamestnávateľia v obci.

**Infraštruktúra a životné prostredie** – pre SWOT analýzu sú dôležité zistenia v kapitolách: 8 Technická infraštruktúra, 14 Dopravná infraštruktúra, 15 Životné prostredie, 16 Historické a kultúrne pamätihodnosti, prírodné úkazy a iné pozoruhodnosti.

**Ekonomika a riadenie obce** – je oblasť, prioritou, ktorú asi najviac ovplyvňuje aktuálne globálne dianie a z toho vyplývajúca aplikácia aktuálnej legislatívy. Pre SWOT analýzu sú sledované kapitoly: 7 Ekonomika a riadenie obce, 10 Stav projektovej pripravenosti obce, 12 Ekonomické subjekty a zamestnávateľia v obci a 13 Nepodnikateľské subjekty.

# PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE HRANŤ

Pri hodnotení súčasného stavu územia je potrebné zdôrazniť, že aktuálny stav rozvoja obce v porovnaní so stavom pred rokom 2016 možno hodnotiť ako výrazný posun kvality života jej obyvateľov aj ako kvalitatívny posun zázemia, ktoré obec pre svojich občanov zabezpečuje. Úlohou Programu rozvoja obce a jeho strategickej časti je tento stav udržať a naďalej rozvíjať.

Tabuľka: SWOT analýza

<b>SILNÉ STRÁNKY</b>	<b>SLABÉ STRÁNKY</b>
<p><b>Ľudia a kvalita života</b></p> <ul style="list-style-type: none"><li><input type="checkbox"/> Stabilizovaný demografický vývoj</li><li><input type="checkbox"/> Silné zastúpenie ľudí v produktívnom veku</li><li><input type="checkbox"/> Flexibilita a mobilita obyvateľov dochádzať za prácou</li><li><input type="checkbox"/> Ochota vzdelávať sa a rekvifikovať sa</li><li><input type="checkbox"/> Potenciál na vybudovanie poľnohospodárskych a remeselných dvorov</li><li><input type="checkbox"/> Výhodné podmienky a možnosti pre stavbu nových rodinných domov</li><li><input type="checkbox"/> Možnosti využívania rodinných domov na rekreáciu a víkendové bývanie</li><li><input type="checkbox"/> Záujem obyvateľov zachovávať a propagovať tradície a zvyklosti</li><li><input type="checkbox"/> Záujem obyvateľov o rozvoj obce</li><li><input type="checkbox"/> Dostupnosť služieb v okresnom meste</li></ul> <p><b>Infraštruktúra a životné prostredie</b></p> <ul style="list-style-type: none"><li><input type="checkbox"/> Zachovalé územie a jeho atraktivita</li><li><input type="checkbox"/> Primerané zázemie technickej infraštruktúry</li><li><input type="checkbox"/> Organizovanie separovania zberu v obci</li><li><input type="checkbox"/> Bohatý prírodný potenciál</li><li><input type="checkbox"/> Bohaté možnosti zabezpečenia ekoturistiky a cykloturistiky</li></ul> <p><b>Ekonomika a riadenie obce</b></p> <ul style="list-style-type: none"><li><input type="checkbox"/> Obec s primeranou úverovou zaťaženosťou</li><li><input type="checkbox"/> Vyrovnané rozpočtové hospodárenie v obci</li><li><input type="checkbox"/> Mimoriadne zanietená, šikovná a starostlivá starostka</li><li><input type="checkbox"/> Pripravené podmienky pre implementáciu elektronickej komunikácie</li><li><input type="checkbox"/> Dlhodobo dobre zvládnutý manažment projektov</li><li><input type="checkbox"/> Dobré podmienky pre podnikanie v cestovnom ruchu</li></ul>	<p><b>Ľudia a kvalita života</b></p> <ul style="list-style-type: none"><li><input type="checkbox"/> Nedostatočné sociálne služby a občianska vybavenosť</li><li><input type="checkbox"/> Slabá prepojenosť vzdelanostnej štruktúry obyvateľov a možnosti trhu práce</li><li><input type="checkbox"/> Nutnosť migrovať za vzdelaním a vyšším vzdelaním</li><li><input type="checkbox"/> Nutnosť migrovať za prácou</li><li><input type="checkbox"/> Neprimerane vysoká nezamestnanosť</li></ul> <p><b>Infraštruktúra a životné prostredie</b></p> <ul style="list-style-type: none"><li><input type="checkbox"/> Chýbajúca kanalizácia</li><li><input type="checkbox"/> Chýbajúca čistička odpadových vôd</li><li><input type="checkbox"/> Potreba rekonštrukcie miestnych komunikácií a odstavňích plôch</li><li><input type="checkbox"/> Zastaralé a neestetické stĺpy elektrického vedenia</li><li><input type="checkbox"/> Nedostatočne riešená energetická úspora budov</li></ul> <p><b>Ekonomika a riadenie obce</b></p> <ul style="list-style-type: none"><li><input type="checkbox"/> Malý záujem obyvateľov o elektronicú komunikáciu s obcou pri vybavovaní svojich potrieb a záujmov</li><li><input type="checkbox"/> Nedostatočný záujem podnikateľov spolupracovať s obcou a podporovať jej aktivity</li><li><input type="checkbox"/> Nedostatok finančných možností pre investičné zámery</li><li><input type="checkbox"/> Nepostačujúca propagácia obce a jej kultúrnych, historických a folklórnych tradícií a zvykov a tradičných výrobkov</li></ul>
<p><b>PRÍLEŽITOSTI</b></p> <p><b>Ľudia a kvalita života</b></p> <ul style="list-style-type: none"><li><input type="checkbox"/> Vybudovanie poľnohospodárskych a remeselných dvorov</li><li><input type="checkbox"/> Využívanie dostupných nástrojov na podporu začínajúcich podnikateľov</li><li><input type="checkbox"/> Využívanie aktívnej politiky trhu práce vo vzťahu k absolventom</li><li><input type="checkbox"/> Motivácia podnikateľov zamestnať obyvateľov</li></ul>	<p><b>OHROZENIA</b></p> <p><b>Ľudia a kvalita života</b></p> <ul style="list-style-type: none"><li><input type="checkbox"/> Odchod mladých ľudí za prácou do mesta a iných regiónov</li><li><input type="checkbox"/> Úbytok detí a starnutie obce</li><li><input type="checkbox"/> Neschopnosť rekvifikácie dlhodobo nezamestnaných obyvateľov</li><li><input type="checkbox"/> Rastúci podiel sociálne znevýhodnených obyvateľov a v dôsledku toho aj úbytok služieb</li></ul>

## PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE HRANŤ

<p>obce</p> <ul style="list-style-type: none"> <li><input type="checkbox"/> Posilnenie rozvoja služieb v cestovnom ruchu</li> <li><input type="checkbox"/> Podpora rozvoja výstavby nových domov</li> </ul> <p><b>Infraštruktúra a životné prostredie</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li><input type="checkbox"/> Využívanie životného prostredia na rozvoj cestovného ruchu, zhodnotenie nevyužitého prírodného potenciálu a miestnych zdrojov</li> <li><input type="checkbox"/> Posilnenie a podpora propagácie zdravých poľnohospodárskych výrobkov a produktov</li> <li><input type="checkbox"/> Využívanie prírodných a kultúrnych zaujímavostí na rozvoj cestovného ruchu</li> <li><input type="checkbox"/> Vybudovanie cyklotrás a náučných chodníkov</li> <li><input type="checkbox"/> Využívanie alternatívnych zdrojov energie</li> <li><input type="checkbox"/> Zabezpečenie energetickej efektívnosti budov</li> </ul> <p><b>Ekonomika a riadenie obce</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li><input type="checkbox"/> Aktívne využívanie možností čerpania nenávratných finančných príspevkov z projektov a grantov</li> <li><input type="checkbox"/> Aktívne zapojenie obyvateľov do diania v obci</li> <li><input type="checkbox"/> Zlepšenie elektronickej komunikácie s obyvateľmi</li> <li><input type="checkbox"/> Aktívna a trvalá propagácia obce a jej atraktivity a možností všetkými prostriedkami</li> <li><input type="checkbox"/> Podpora rozvoja spolkov a prostredníctvom nich aj propagácia folklórnych tradícií</li> <li><input type="checkbox"/> Zvýšenie atraktívnosti a využiteľnosti verejných priestranstiev</li> <li><input type="checkbox"/> Zlepšenie čistoty verejných priestranstiev</li> </ul>
--

Zdroj: vlastné spracovanie

<ul style="list-style-type: none"> <li><input type="checkbox"/> Ohrozenie drobných služieb budovaním zázemia vo väčších mestách</li> <li><input type="checkbox"/> Malý záujem o podnikanie v službách</li> </ul> <p><b>Infraštruktúra a životné prostredie</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li><input type="checkbox"/> Zánik tradičných remesiel a folklórnych zvykov</li> <li><input type="checkbox"/> Zarastanie pozemkov neudržiavaním krajiny</li> <li><input type="checkbox"/> Zhoršenie prírodného prostredia pre cestovný ruch</li> <li><input type="checkbox"/> Zhoršenie kvality vody v dôsledku nedobudovanej siete kanalizácie</li> </ul> <p><b>Ekonomika a riadenie obce</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li><input type="checkbox"/> Nedostatok financií na rozvojové projekty</li> <li><input type="checkbox"/> Nezáujem občanov o veci verejné</li> <li><input type="checkbox"/> Zánik spolkov</li> </ul>
---

Tabuľka: Kontrolný zoznam pre hodnotenie možných rizík

DRUH RIZIKA	OBJEKT RIZIKA	ZDROJ RIZIKA	NEŽIADUCE DÔSLEDKY	PRAVDEPODOBNOSŤ
Individuálne	obec	Nezáujem obyvateľov o realizáciu aktivít v Programe rozvoja obce	Nenaplnenie vízie a priorít Programu rozvoja obce	veľmi nízka
Technické	obec	Dopravná zaťaženosť	Zhoršenie životného prostredia	stredná
Ekologické	obec	Identifikácia starých envirozát'aží	Zhoršenie životného prostredia	nízka
Sociálne	obec	Nedostatočné uplatnenie	Migrácia obyvateľov	stredná/nízka
Ekonomické	obec	Nezáujem investorov	Zvyšovanie nezamestnanosti	stredná

Zdroj: vlastné spracovanie

## B. STRATEGICKÁ ČASŤ

Základným implementačným dokumentom plnenia národných priorít Agendy 2030 pre udržateľný rozvoj Organizácie spojených národov v Slovenskej republike je Vízia a stratégia rozvoja Slovenska do roku 2030 - dlhodobá stratégia udržateľného rozvoja Slovenskej republiky – Slovensko 2030 - nové znenie (ďalej len „Slovensko 2030“). Dokument Slovensko 2030 zároveň plní úlohu Národnej stratégie regionálneho rozvoja SR v súlade s ustanovením § 6 zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov. Agendu 2030 pre udržateľný rozvoj prijalo všetkých 193 štátov OSN. Agenda 2030 vyzýva na urýchlené kroky na podporu prosperity a zároveň na ochranu planéty, pričom uznáva, že *„ukončenie chudoby musí ísť ruka v ruke so stratégiami, ktoré budujú hospodársky rast a zaoberajú sa rôznymi sociálnymi potrebami vrátane vzdelávania, zdravia, sociálnej ochrany, pričom vytvárajú pracovné príležitosti pri riešení zmeny klímy a ochrany životného prostredia“*.<sup>11</sup>

Úlohou dokumentu Slovensko 2030 je nielen premietnuť a konkretizovať priority Agendy 2030 a Európskej zelenej dohody v špecifických podmienkach Slovenska, ale zároveň ako integrovaná rozvojová stratégia rámcovať verejné politiky štátu a rozvojové politiky územných samospráv s cieľom zabezpečiť ich koordináciu, synergiu, stabilitu a efektívnejšie využívanie verejných zdrojov. Slovensko 2030 definuje priority a ciele rozvoja Slovenska v troch integrovaných rozvojových programoch pokrývajúcich kľúčové oblasti rozvoja:

- a) ochrana a rozvoj zdrojov,
- b) udržateľné využívanie zdrojov,
- c) rozvoj komunit.

Tieto programy sú chápané ako prierezové, integrujúce problematiku rôznych rezortov a rôznych úrovní štátnej správy a územnej samosprávy. Reagujú na hlavné výzvy nielen na národnej úrovni, ale berú do úvahy špecifiká regiónov Slovenska.<sup>12</sup>

Slovensko 2030 je základným východiskom aj pre regionálnu a miestnu samosprávu pri spracovaní programov hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja. Národné priority Agendy 2030 je potrebné premietnuť do programov hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja aj na úrovni územnej samosprávy. Plne v súlade s národnými prioritami Agendy 2030 je aj záväzok vlády SR definovaný v jej programovom vyhlásení,<sup>13</sup> v ktorom sa zaviazala podporovať Slovensko vnútorne súdržné, silné a sociálne spravodlivé, schopné efektívne využívať verejné zdroje v záujme rozvoja

<sup>11</sup> Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky

<sup>12</sup> Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky

<sup>13</sup> Programové vyhlásenie vlády Slovenskej republiky na obdobie rokov 2020 – 2024

## **PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE HRAŇ**

regiónov a ochrany životného prostredia, aby sa Slovensko premenilo na inteligentnú, inovatívnu a transparentnú krajinu.

Na základe výstupov analýz boli definované tri priority regionálneho rozvoja:<sup>14</sup>

- a) udržateľná konkurencieschopná, environmentálne a inovačne orientovaná ekonomika regiónov,
- b) zvýšenie kvality života a využitie prírodného a ľudského kapitálu,
- c) harmonizácia regionálneho a územného rozvoja.

Tri priority regionálneho rozvoja sa premietajú do troch integrovaných rozvojových programov dokumentu Slovensko 2030, ktoré sú detailne rozpracované do cieľov, definovania kľúčových zmien, prioritných krokov a potrebných intervencií na dosiahnutie cieľov. Pri ich vypracovaní sa Slovensko 2030 ako základný implementačný dokument Agendy 2030 Organizácie spojených národov opiera okrem výstupov analýz aj o široký participatívny proces pri spracovaní úvodného dokumentu Národnej stratégie regionálneho a územného rozvoja a Návrhu národných priorít implementácie Agendy 2030. Integrované rozvojové programy prepájajú Agendu 2030 a regionálny rozvoj a sú kľúčovým nástrojom naplnenia Agendy 2030 naprieč národnou, regionálnou a lokálnou úrovňou v nasledujúcej štruktúre:

1. Ochrana a udržateľný rozvoj prírodných a ľudských zdrojov, ako aj kultúrneho potenciálu, tak aby boli zachované pre ďalšie generácie a mohli byť využívané na ďalší rozvoj spoločnosti.
2. Premena hospodárstva SR do roku 2030 na konkurencieschopnú, inovačne orientovanú nízkouhlíkovú obehovú ekonomiku, ktorá bude efektívne zhodnocovať vzdelanie, ľudský potenciál a zdroje a bude environmentálne aj sociálne udržateľná a odolná proti vonkajším aj vnútorným nepriaznivým vplyvom.
3. Zefektívnenie a priblíženie správy verejných záležitostí občanom prostredníctvom vybudovania viacúrovňového integrovaného manažmentu rozvoja na národnej, regionálnej a miestnej úrovni<sup>28</sup>. Zároveň je cieľom efektívne využívať územný potenciál regiónov.
4. Zvýšenie kvality života pre všetky sociálne skupiny v jednotlivých strategicko-programovacích regiónoch a zabezpečenie dostupnosti a kvality verejných služieb, práce a rovných príležitostí pre využitie potenciálu každého jednotlivca bez ohľadu na jeho sociálno-ekonomické zázemie či znevýhodnenie.

Pri tvorbe strategickej a programovej časti Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Hraň zohľadnila obec Hraň uvedené dokumenty a v nich definované priority.

---

<sup>14</sup> Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky

# **PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE HRAŇ**

## **18. VYMEDZENIE POJMOV**

### **VÍZIA**

Teória definuje víziu ako želanú predstavu. V Programe rozvoja obce je to želaná predstava obyvateľov obce a jej reprezentantov o budúcnosti, o ideálnom stave. Je veľmi dôležité pre rozvoj obce mať spoločnú predstavu o budúcnosti, pretože len vtedy je vízia nástrojom na motiváciu, ak je víziou spoločnou. Formulácia rozvojovej vízie je úvodným krokom pri tvorbe strategickej časti dokumentu. K naplneniu tejto vízie by malo smerovať spracovanie samotnej stratégie a z nej vyplývajúcej realizácie konkrétnych rozvojových projektov v nadväznosti na finančný rámec.

### **PRIORITY, CIELE**

Okrem vízie je potrebné v tejto časti identifikovať jednotlivé ciele a formulovať hlavné priority - problémové oblasti. Pôvodná hierarchia, štruktúra strategickej časti, definovaná v Programe hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Hraň z roku 2016 je v súčasnosti aktualizovaná v nadväznosti na aktualizované národné dokumenty. Každá priorita je vymedzená cieľmi, ktoré majú byť dosiahnuté realizáciou opatrení.

### **OPATRENIA, AKTIVITY**

Naplnenie cieľov je špecifikované opatreniami. Každé opatrenie je konkretizované aktivitami, od ktorých sa odvíjajú projekty naplňujúce celú stratégiu rozvoja obce.

## **19. VÍZIA OBCE**

Obec Hraň v roku 2028 je prosperujúca obec, ktorá svojou aktívnou činnosťou a rozvojom v prospech obyvateľov motivuje ľudí trvalo sa v obci usadiť a vychovávať tu ďalšiu generáciu – čo má pozitívny vplyv na stabilizovaný demografický vývoj obce aj celého regiónu. Obyvatelia nemusia za prácou cestovať do zahraničia alebo vzdialených regiónov, ale vedú sa uplatniť v obci a blízkom okolí, či v blízkom regióne. Obec má vybudovanú kvalitnú a modernú technickú infraštruktúru ústretovú pre životné prostredie, obecné cesty a dostatok oddychových zón a zelene vo svojom centre. Obyvatelia prosperujú v obnovených tradičných činnostiach, pracujú na malých farmách, starajú sa o prírodu a predávajú svoje kvalitné a ekologicky nezávadné produkty ostatným obyvateľom okolia a širšieho regiónu, ale aj lokálnym spracovateľom a výrobcami potravín. Podnikateľské prostredie je sústredené na využívanie miestnych zdrojov v oblasti služieb a cestovného ruchu, zabezpečuje lepšie uspokojenie životných potrieb občanov aj návštevníkov regiónu a zároveň zachováva kvalitu životného prostredia pre budúce generácie. Dostupné sú aj pracovné príležitosti v ostatných odvetviach. Obyvatelia obce sú hrdí na svoje tradície, tešia sa záujmu návštevníkov regiónu a organizovaním pravidelných sezónnych akcií vedú do obce prilákať stále viac turistov z blízkeho okolia aj zo vzdialenejších regiónov.



# PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE HRAŇ

## 20. PRIORITY A CIELE

### 20.1 PRIORITA: ĽUDIA A KVALITA ŽIVOTA

Kvalita života je pojem ťažko uchopiteľný a merateľný. Kvalita života vo svojom obsahu zahŕňa komunitné, environmentálne, ekonomické, sociálne, kultúrne, psychologické, duchovné a ďalšie podmienky pre zdravý a šťastný život. Na kvalitu života je možné prihliadať subjektívne ako na spokojnosť so svojim životom a zároveň aj z pohľadu vonkajších faktorov ako na kvalitu životných podmienok.

Najväčšou výzvou obce Hraň je zastavenie nepriaznivého demografického vývoja obyvateľov a dlhodobé zabezpečovanie podmienok pre život v obci tak, aby sa najmä mladé rodiny usídľovali v obci a neodchádzali do iných centier. Podobne ako na celom území Slovenska, aj v obci Hraň pomer medzi počtom obyvateľov v poproduktívnom a produktívnom veku naznačuje postupné starnutie populácie.

Územný rozvoj obce v prospech bytovej výstavby, vrátane podpory individuálnej bytovej výstavby je jednou z nezanedbateľných možností obce pozitívne ovplyvniť a dlhodobo motivovať záujem o bývanie v obci a zabezpečiť tak priame aj nepriame predpoklady jej rozvoja. V strednodobom horizonte bude obec riešiť identifikáciu lokalít vo svojom katastrálnom území, ktoré pripraví pre základnú občiansku infraštruktúru.

Obec bude v strednodobom horizonte zároveň potrebovať zásadné zlepšenie prístupu ku kvalitnej zdravotnej starostlivosti a ku kvalitným sociálnym službám. Významným faktorom, ktorý vyvoláva tlak na kvantitatívny ale aj kvalitatívny nárast poskytovania zdravotných i sociálnych služieb, je rastúci počet seniorov. V obci prevažujú obyvatelia s nižšími príjmami a priemerným sociálnym zabezpečením, preto aj využívanie sociálnych služieb pre seniorov vyžaduje podporu zo strany obce. Na druhej strane sa očakáva, že celková spoločenská váha seniorov sa vďaka ich predpokladanej vyššej vitalite a spoločenskej aktivite posilní. Je dôležité pripravovať podmienky pre ich aktívne zaradenie do spoločenského aj ekonomického diania v obci. Obec bude musieť aktívne zvažovať spôsoby zvyšovania podpory celoživotného vzdelávania a prosperity seniorov.

Významným nástrojom priaznivého demografického vývoja v obci je kvalita a dostupnosť vzdelávania. Obec je zriaďovateľom materskej školy a základnej školy. Potreba zavádzania moderných vzdelávacích postupov a implementácia nových edukačných inštitútov v rámci vzdelávania vytvára neustály tlak na kvalitné personálne zabezpečenie školy a pravidelné zabezpečovanie moderných edukačných pomôcok a zariadení.

## **PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE HRAŇ**

Neprehliadnuteľným problémom v obci je nepomer medzi ekonomicky aktívnymi obyvateľmi ktorí pracujú v obci a jej okolí a tými, ktorí v pravidelných turnusoch odchádzajú za prácou do vzdialených regiónov a do zahraničia za lepšími možnosťami zamestnať sa. V obci a celom regióne sa naplno dlhodobo prejavuje nezáujem investorov v ľahkom priemysle usadiť sa tu natrvalo a zabezpečiť ľuďom prácu. Orgány obce majú v rukách málo možností a nástrojov, ako motivovať investorov a prilákať ich do obce. Vplyvom migrácie ekonomicky aktívnych obyvateľov za prácou mimo obce a región je ohrozená kvalita občianskej vybavenosti a využívanie škôl a školských zariadení. Okres Trebišov, v ktorom sa obec Hraň nachádza je v súlade s ustanoveniami zákona č. 336/2015 Z. z. o podpore najmenej rozvinutých okresov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov zapísaný v zozname najmenej rozvinutých okresov.

Kvalitu života v obci výrazne ovplyvňuje početná prítomnosť marginalizovanej skupiny obyvateľov. V dôsledku demografického vývoja, slabých pracovných príležitostí aj v dôsledku straty prirodzených pracovných návykov sa táto skupina stáva v obci problémom, ako ju začleniť medzi väčšinové obyvateľstvo, ako jej pomôcť v otázke bývania aj v ďalších závažných sociálnych, právnych a zdravotných oblastiach. Východiskom sa javí spolupráca s „autoritami“ a vytváranie komunít a komunitných centier.

Na kvalitu života v obci nepochybne vplyva aj celková spoločenská atmosféra. Dôležitou sa stáva otázka bezpečnosti a prevencie pred sofistickovanými nástrahami ohrozenia obyvateľov.

Celková spokojnosť obyvateľov je zároveň najlepšou propagáciou obce a má spätný dopad na stabilizáciu aj prílev nových obyvateľov a snád' aj pracovných príležitostí.

### **GLOBÁLNY CIEĽ: STABILIZÁCIA OBCE**

- ❑ Dosiahnuť pomerne ideálnu kombináciu pracovných príležitostí, bývania, sociálneho zázemia a príležitostí pre aktívny občiansky život tak, že sa obec stane prítiažlivým, otvoreným a vitálnym miestom so všetkými podmienkami pre aktívny a zaujímavý život.
- ❑ Zabezpečiť trvalé zvyšovanie kvality života a bezpečnosti všetkých obyvateľov aj návštevníkov obce.
- ❑ Napomáhať dôstojnému životu a zabezpečovaniu bývania aj pre nízkopříjmové a znevýhodnené skupiny obyvateľov.
- ❑ Motivovať obyvateľov aktívne sa zapájať do riadenia vecí verejných s dôrazom deklarovať záujem o problémy všetkých skupín obyvateľov.

# **PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE HRANŤ**

## **ŠPECIFICKÝ CIEĽ: STABILIZÁCIA ZAMESTNANOSTI V OBCE**

- Rozvíjať úsilie a aktívne využívať legislatívne aj ekonomické nástroje na motiváciu ďalších zamestnávateľov využiť potenciál obyvateľov obce.
- Podporovať aktívnu politiku trhu práce vo vzťahu k dlhodobo nezamestnaným aj vo vzťahu k absolventom a podporovať rekvalifikáciu dlhodobo nezamestnaných.

## **ÚZEMNÝ CIEĽ: ZLEPŠENIE OBČIANSKEJ VYBAVENOSTI OBCE**

- Budovať a rozvíjať občiansku infraštruktúru a služby.
- Prispievať k tvorbe priaznivých životných podmienok pre starších obyvateľov obce.
- Udržať mladých ľudí v obci, vytvoriť podmienky pre imigráciu obyvateľov do obce a podporovať rozvoj siete škôl a predškolských zariadení v obci.
- Vytvárať podmienky pre zblížovanie a výmenu skúseností medzi generáciami.
- Napomáhať rozvoju komunit a zapájaniu sa občanov do aktivít záujmových združení.
- Rozvíjať podmienky pre rozmanité kultúrne, športové, rekreačné aktivity a ďalšie možnosti aktívneho trávenia voľného času, vrátane nových foriem.
- Chrániť, užívať a zveľaďovať kultúrne dedičstvo a prírodné bohatstvo a zdroje s ohľadom na zachovanie pre budúce generácie.

## **20.2 PRIORITA: INFRAŠTRUKTÚRA A ŽIVOTNÉ PROSTREDIE**

Pre kvalitu života obyvateľov obce je životne dôležitý transport médií. Vodovodné, energetické, kanalizačné a ďalšie siete musia zabezpečiť plynulé zásobovanie obyvateľov obce potrebnými médiami a súčasne mať na zreteli ochranu a zodpovedné nakladanie so zdrojmi. Obec nemá dostatočne dobudovanú kompletnú základnú infraštruktúru, chýba vybudovanie kanalizácie a čističky odpadových vôd. Z dlhodobého hľadiska je napriek tomuto stavu nevyhnutná aj permanentná obnova a modernizácia už existujúcej technickej infraštruktúry. Pre komfort obyvateľov je dôležité mať k dispozícii systém náhradného zásobovania v prípade havárií.

Technicky vyspelá spoločnosť kladie čoraz vyššie nároky na kvalitu telekomunikačných a informačných sietí. Aj keď tieto médiá sú trhom pomerne dobre zabezpečené a zvládnuté, obec sa musí technicky pripraviť aj na aktuálnu potrebu verejnej správy rozvoja implementácie e-governmentu.

## **PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE HRAŇ**

Pre zabezpečenie kvality životného prostredia pre ďalšie generácie je potrebné neustále apelovať na obyvateľov obce, aby odpad separovali. Obec zodpovedne zvláda manažment komunálnych odpadov a prostredníctvom odborne spôsobilých partnerov postupne zefektívňuje systém nakladania s ním. Obec má zároveň záujem zabezpečiť aj druhotné využívanie bioodpadu v záujme udržiavania kvality pôdneho fondu. Nezanedbateľný je monitoring lokalít s rizikom výskytu nelegálnych skládok a priebežné riešenie ekologických záťaží.

Obyvatelia obce môžu využívať pomerne dobrú sieť dopravnej obslužnosti verejnej autobusovej dopravy a prímestskej hromadnej dopravy. Aj keď dostupnosť a mobilita v konečnom dôsledku napomáha znižovaniu rozdielov medzi regiónmi, obec dopravnú obslužnosť a jej rozvoj vie ovplyvniť len nepriamo.

Kvalitný život v obci je nemysliteľný bez splnenia základných podmienok kvalitného životného prostredia, charakterizovaného dostatočným množstvom zelene, rovnako ako aj verejného priestoru priateľského voči jeho užívateľom, vrátane telesne, zmyslovo postihnutých, rodičov s deťmi a iných špecifických skupín obyvateľstva. Pravidelné udržiavanie obecných parkíčkov, zelene a miestnych odpočinkových zón, ich nová tvorba a ochrana, revitalizácia zanedbaných plôch, budovanie územných systémov ekologickej stability, trvalý súlad medzi zastavaným a prírodným prostredím, rovnako ako zachovanie a ochrana kultúrno-historických prvkov, patria k významným aktivitám, ktoré obec pre svojich obyvateľov zabezpečuje.

Obec Hraň sa nachádza v oblasti, kde je vysoké riziko záplav, alebo erózie pôdy. V obci ani v jej okolí sa nenachádza žiadna priemyselná záťaž či vysokorizikový znečisťovateľ, ktorý výrazne ovplyvňuje kvalitu životného prostredia obyvateľov obce a priľahlého regiónu.

Obec nemôže ignorovať otázku zabezpečenia a správy budúcich zdrojov, najmä vody, energií a pôdy tak, aby kvalita života obyvateľov bola udržaná a zvyšovaná aj v budúcich rokoch. S touto ambíciou súvisí aj príprava na dlhodobé klimatické zmeny. Táto príprava závisí vo veľkej miere aj na energetickej koncepcii Slovenskej republiky a Európskej únie. Obec by však mala realizovať aj vlastné opatrenia – zvyšovať energetickú efektívnosť budov, zabezpečovať rezervné a diverzifikované zdroje energií a podobne. S klimatickými zmenami a čoraz častejšími výkyvmi počasia, ktoré sa v našich zemepisných šírkach začínajú vyskytovať musí byť obec zároveň pripravená aj na mimoriadne udalosti a havárie.

### **GLOBÁLNY CIEĽ: ZVYŠOVANIE KVALITY ŽIVOTA V OBCI**

- Podporiť zabezpečenie modernej, kapacitne aj kvalitatívne dostatočnej dopravnej infraštruktúry a obslužnosti pre súčasné potreby a budúci rozvoj obce.

## **PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE HRAŇ**

- Udržiavať a zvyšovať kvalitu prostredia v obci, vytvárať obyvateľom priateľský verejný priestor.

### **ŠPECIFICKÝ CIEĽ: TRVALÝ ROZVOJ TECHNICKEJ INFRAŠTRUKTÚRY A ODPADOVÉHO HOSPODÁRSTVA V OBCE**

- Dobudovať a zlepšiť technickú infraštruktúru obce.
- Rozvíjať efektívny systém separovania komunálnych odpadov a druhotného využitia biologicky rozložiteľných odpadov.
- Zabezpečiť permanentnú obnovu a modernizáciu technickej infraštruktúry, koordinovať aktivity správcov a prevádzkovateľov sietí.

### **ÚZEMNÝ CIEĽ: OCHRANA PRÍRODNÉHO A KULTÚRNEHO DEDIČSTVA OBCE**

- Chrániť a zveľaďovať prírodné bohatstvo a všetky prírodné zdroje a zložky životného prostredia s ohľadom na zachovanie pre budúce generácie.
- Integrované pristupovať k problematike pôdy a starostlivosti o pôdu.
- Uskutočňovať prevenciu pred dopadmi klimatických zmien vrátane zvyšovania energetickej efektivity budov a podielu využívania obnoviteľných zdrojov energie.
- Zabezpečovať systematickú starostlivosť o zeleň a prírodné prvky, vrátane realizácie územných systémov ekologickej stability.
- Obnoviť a revitalizovať tradičné prírodné prvky v krajine.
- Chrániť architektonické hodnoty a vytvárať priateľský verejný priestor.

### **20.3 PRIORITA: EKONOMIKA A RIADENIE OBCE**

Pracovné príležitosti a úspešné ekonomické zázemie patria k hlavným hnacím motorom modernizácie a kvality obce Hraň a tým aj blízkeho regiónu. Je potrebné hľadať, podporovať a využívať potrebné nové impulzy a kreatívny potenciál miestnych podnikateľov, aby sa dosiahla želateľná úroveň pracovných príležitostí v širšom spektre zamerania, vrátane služieb. Významnú úlohu v tomto procese zohráva otvorená a transparentná činnosť manažmentu obce.

Budúcu konkurencieschopnosť a posilňovanie ekonomiky obce je potrebné hľadať v podpore malého a stredného podnikania s využitím domácich zdrojov. Malé a stredné podnikanie

## **PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE HRANŤ**

je ekonomickým motorom obce. Podpora a motivácia vlastného podnikateľského zázemia, využívanie vlastných dostupných zdrojov na podnikanie a podpora a propagácia podnikateľov zamestnávajúcich obyvateľov obce a jej okolia je vysoko návratnou investíciou obce. Okrem riešenia ponuky pracovných príležitostí to zvyšuje prílev finančných prostriedkov do rozpočtu obce a následne napomáha jej rozvoju. Neopomenuteľnou skutočnosťou je aj podpora sociálnych väzieb v rodine a vzťahu obyvateľov k obci.

Cestovný ruch je jedným z efektívnych nástrojov pre reálnu stabilizáciu ekonomiky obce. Obec je obklopená prírodou, čo umožňuje rozvoj agroturistiky, aquaturistiky a nenáročnej turistiky či výletov do prírody. Rozvoj cestovného ruchu v obci je cieľený na krátkodobé oddychové aktivity, na folklórne, športové a spoločenské využitie a rozvoj cykloturistiky. Ambíciou obce je propagovať kvalitu miestnych služieb a tradíciu pohostinnosti a spätosti s prírodou. Ako skvelá príležitosť vytvorenia nových pracovných príležitostí a podpora tradičného cestovného ruchu sa javí rozvoj agroturistiky, podpora rozvoja aquakultúry a nadväzujúcich aktivít, propagácia rybných špecialít, ale aj podpora spoločenského rozmeru rybárčenia a zdravého (bio)stravovania. Podobne aj podpora predaja ekologicky nezávadných potravín od domácich drobných poľnohospodárov je kvalitným doplnením tradičného sortimentu ponuky v cestovnom ruchu.

Skvalitňovanie riadenia obce, zvýšenie kvality služieb poskytovaných samosprávou, znižovanie administratívnej záťaže na obecnom úrade, elektronizácia územnej samosprávy sú oblasti, ktoré musí obec a jej manažment riešiť, aby samospráva mohla plniť stále náročnejšie úlohy a vytvárať podmienky pre udržanie kvality života. Zabezpečenie väčšej účasti občanov na rozhodovaní, rozvoj občianskych iniciatív a celkové zlepšenie komunikácie s obyvateľmi obce sú oblasti, pri ktorých sa môže posilniť transparentné riadenie obce a môže sa dospieť k väčšej aktivite občanov, ich stotožneniu sa s obcou a využiť tak občiansky potenciál pre rozvoj obce.

### **GLOBÁLNY CIEĽ: SPOJENIE ÚSILIA SAMOSPRÁVY A PODNIKATEĽOV V OBCI**

- ❑ Podporovať spoluprácu medzi ekonomickými subjektmi, napomáhať vytváraniu strategických partnerstiev a podporovať rovnomerné rozmiestnenie v podnikateľských odvetviach za účelom vytvárania zdravého a motivujúceho konkurenčného prostredia.
- ❑ Budovať pozíciu obce ako ústretovej lokality pre investície v oblasti podnikania a podpory nových ekonomických subjektov.
- ❑ Vytvárať stimulujúcu podnikateľskú atmosféru v prospech usídľovania sa malých a stredných podnikateľov aj väčších spoločností, presvedčať o výhodnosti lokality nielen vzhľadom k potenciálu vzdelanostného zázemia, ale aj okolitého regiónu.

## **PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE HRANŤ**

- ❑ Spravovať obec a usmerňovať jej rozvoj efektívne a transparentne, zvyšovať kvalitu a dostupnosť služieb samosprávy v prospech občanov aj podnikateľov.
- ❑ Podporovať pozitívny vzťah občanov k obci ich aktívnym zapájaním do rozhodovania a aktívnym reagovaním na ich potreby.
- ❑ Zvýšiť a podporovať prístup miestnych podnikateľov k programom a grantom.

### **ŠPECIFICKÝ CIEĽ: ROZVOJ TRADIČNÝCH MOŽNOSTÍ PODNIKANIA V OBCI**

- ❑ Pripraviť ekonomické podmienky, stimuly a nástroje na podporu nových podnikateľských subjektov v tradičných oblastiach podnikania.
- ❑ Zachovať a podporovať drobnú poľnohospodársku výrobu nezávadných potravín a výrobkov v obci.
- ❑ Vytvárať podmienky pre vznik a rozvoj tradičných remeselných dvorov s kvalitnými službami, ponukou tradičných poľnohospodárskych výrobkov aj propagáciou územia a zvyklostí.
- ❑ Zapájať podnikateľov do možností získať nenávratné finančné príspevky na podporu podnikania v tradičných remeslách a službách.
- ❑ Vytvoriť prostredie uľahčujúce rozvoj podnikania v tradičných odvetviach a v remeslách.

### **ÚZEMNÝ CIEĽ: VYUŽÍVANIE ĽUDSKÉHO A PRÍRODNÉHO POTENCIÁLU V OBCI**

- ❑ Podporiť vznik a rozvoj služieb v cestovnom ruchu a súvisiacich služieb a propagácie tradícií.
- ❑ Využiť kvalitu životného prostredia a rozvíjať možnosti ozdravných a relaxačných pobytov detí, mládeže aj seniorov.
- ❑ Zabezpečiť modernizáciu agroturistiky, rybárčenia a jeho zázemia, náučných chodníkov a cyklotrás, spájajúcich atrakcie a služby cestovného ruchu v jednotlivých obciach mikroregiónu.

# PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE HRANŤ

## 20.4 HIERARCHIA STRATEGICKÝCH CIEĽOV A PRIORÍT

	<b>PRIORITA 1</b>		<b>PRIORITA 2</b>			<b>PRIORITA 3</b>		
	<b>ĽUDIA A KVALITA ŽIVOTA</b>		<b>INFRAŠTRUKTÚRA A ŽIVOTNÉ PROSTREDIE</b>			<b>EKONOMIKA A RIADENIE OBCE</b>		
<b>GLOBÁLNY CIEĽ</b>	<b>STABILIZÁCIA OBCE</b>		<b>ZVYŠOVANIE KVALITY ŽIVOTA V OBCI</b>			<b>SPOJENIE ÚSILIA SAMOSPRÁVY A PODNIKATEĽOV V OBCI</b>		
	OPATRENIE 1.1.1	OPATRENIE 1.1.2	OPATRENIE 2.1.1	OPATRENIE 2.1.2	OPATRENIE 2.1.3	OPATRENIE 3.1.1	OPATRENIE 3.1.2	OPATRENIE 3.1.3
	OPATRENIE 1.1.3	OPATRENIE 1.1.4						
<b>ŠPECIFICKÝ CIEĽ</b>	<b>ZVÝŠENIE MIERY ZAMESTNANOSTI V OBCI</b>		<b>TRVALÝ ROZVOJ TECHNICKEJ INFRAŠTRUKTÚRY A ODPADOVÉHO HOSPODÁRSTVA V OBCI</b>			<b>ROZVOJ TRADIČNÝCH MOŽNOSTÍ PODNIKANIA V OBCI</b>		
	OPATRENIE 1.2.1		OPATRENIE 2.2.1	OPATRENIE 2.2.2		OPATRENIE 3.2.1	OPATRENIE 3.2.2	
<b>ÚZEMNÝ CIEĽ</b>	<b>ZLEPŠENIE OBČIANSKEJ VYBAVENOSTI OBCE</b>		<b>OCHRANA PRÍRODNÉHO A KULTÚRNEHO DEDIČTVA OBCE</b>			<b>VYUŽÍVANIE ĽUDSKÉHO A PRÍRODNÉHO POTENCIÁLU V OBCI</b>		
	OPATRENIE 1.3.1	OPATRENIE 1.3.2	OPATRENIE 2.3.1	OPATRENIE 2.3.2		OPATRENIE 3.3.1	OPATRENIE 3.3.2	OPATRENIE 3.3.3
	OPATRENIE 1.3.3	OPATRENIE 1.3.4	OPATRENIE 2.3.3	OPATRENIE 2.3.4				
	OPATRENIE 1.3.5	OPATRENIE 1.3.6						

Zdroj: vlastné spracovanie



# **PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE HRAŇ**

## **C. PROGRAMOVÁ ČASŤ**

Programová časť Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Hraň obsahuje Opatrenia a v rámci nich jednotlivé Aktivity na zabezpečenie realizácie Programu rozvoja obce. Táto časť obsahuje podrobnejšie rozpracovanie globálnych, špecifických aj územných cieľov identifikovaných v strategickej časti dokumentu.

### **21. OPATRENIA A AKTIVITY**

#### **21.1**

##### **PRIORITA 1**

##### **ĽUDIA A KVALITA ŽIVOTA**

#### **GLOBÁLNY CIEĽ: STABILIZÁCIA OBCE**

##### **Opatrenie 1.1.1**

##### **Podpora výhodných podmienok pre priamych investorov**

Aktivity:

- Vysporiadanie pozemkov pre budovanie podnikateľskej zóny v snahe podporiť príliv priamych investorov, malých a stredných podnikateľov do obce
- Vybudovanie technickej a prístupovej infraštruktúry k podnikateľskej zóne
- Marketing obce vo vzťahu k podnikateľom a aktívna prezentácia podnikateľských príležitostí a vhodného vzdelanostného zázemia obce, regiónu

##### **Opatrenie 1.1.2**

##### **Zvyšovanie kvality života obyvateľov a dostupnosti bývania v obci**

Aktivity:

- Príprava projektovej dokumentácie na bytovú výstavbu
- Vysporiadanie pozemkov pre bytovú výstavbu
- Výstavba obecných bytov v bytovom dome
- Príprava projektovej dokumentácie na výstavbu nízkoštandardných bytov

## **PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE HRANŤ**

- ❑ Vysporiadanie pozemkov pre výstavbu bytového domu s nízkoštandardnými bytmi
- ❑ Výstavba bytového domu s nízkoštandardnými bytmi
- ❑ Výstavba technickej infraštruktúry pre obecné domy s bytmi a individuálne domy
- ❑ Podpora individuálnej bytovej výstavby
- ❑ Obnova a modernizácia bytového fondu za účelom energetickej efektívnosti budov
- ❑ Vytvorenie registra bývania v obci (voľné byty, domy, stavebné pozemky)

### **Opatrenie 1.1.3**

#### **Vytvorenie podmienok bezpečného života obyvateľov obce, ochrany ich majetku aj ochrany majetku obce**

Aktivity:

- ❑ Budovanie, rozširovanie a modernizácia kamerového systému vo verejných priestoroch obce, kamerové monitorovanie centra obce aj pohrebiska
- ❑ Podpora rozširovania osobných bezpečnostných signalizačných zariadení seniorov

### **Opatrenie 1.1.4**

#### **Podpora aktívnej činnosti spolkov a združení**

Aktivity:

- ❑ Podpora vzniku, činnosti a inštitucionálneho rozvoja neziskových organizácií pôsobiacich v oblasti sociálnej a zdravotnej pomoci
- ❑ Motivácia marginalizovanej komunity stanoviť a rešpektovať „autoritu“ z vlastných radov, ktorá bude aktívne spolupracovať so starostom obce a poslancami
- ❑ Vytváranie a podpora vytvárania neziskových organizácií zaoberajúcich sa voľnočasovými aktivitami
- ❑ Materiálne zabezpečenie a podpora pravidelnej klubovej a krúžkovej činnosti detí a mládeže
- ❑ Začlenenie seniorov do veku primeraných aktivít rozvoja obce

## **ŠPECIFICKÝ CIEĽ: ZVÝŠENIE MIERY ZAMESTNANOSTI V OBCE**

### **Opatrenie 1.2.1**

#### **Posilnenie sociálnej inklúzie a rovnosti príležitostí na trhu práce**

Aktivity:

- ❑ Podpora informovanosti rodičov a žiakov pri výbere štúdia po ukončení základnej školy v nadväznosti na potreby trhu práce

## **PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE HRANŤ**

- ❑ Poskytovanie pravidelných informácií o potrebách trhu práce aj o aktívnej politike zamestnanosti v rámci kraja a príslušných regiónov
- ❑ Poskytovanie pravidelných informácií o možnostiach vzdelávania sa s prepojením na potreby trhu práce
- ❑ Organizovanie školení, tréningov a rekvalifikačných kurzov pre nezamestnaných a ohrozených nezamestnanosťou
- ❑ Podpora zvyšovania vzdelanostnej úrovne obyvateľov s dôrazom na marginalizované skupiny obyvateľstva
- ❑ Využívanie aktívnych činností a absolventskej praxe v obci
- ❑ Zapájanie obyvateľov do manažovania a realizácie obecných projektov

### **ÚZEMNÝ CIEĽ: ZLEPŠENIE OBČIANSKEJ VYBAVENOSTI V OBCI**

#### **Opatrenie 1.3.1**

##### **Budovanie zázemia sociálneho zabezpečenia v obci**

Aktivity:

- ❑ Vytvorenie a permanentná aktualizácia databázy potrieb sociálnych a zdravotných služieb obyvateľov obce
- ❑ Rekonštrukcia a modernizácia nehnuteľnosti vo vlastníctve obce za účelom poskytnutia priestorov vybraným zdravotným ambulanciám
- ❑ Vybudovanie, materiálne zabezpečenie a modernizácia centra poskytovania sociálnych služieb s dennou starostlivosťou
- ❑ Vybudovanie, materiálne zabezpečenie a modernizácia centra a poskytovanie kvalitných sociálnych a zdravotných služieb pre starších ľudí, odkázaných na stálu starostlivosť
- ❑ Vybudovanie a materiálne zabezpečenie domova dôchodcov rodinného typu
- ❑ Vybudovanie a materiálne zabezpečenie priestorov pre mládež a jej aktivity
- ❑ Vytvorenie a stabilizácia systému terénnej opatrovateľskej služby pre seniorov
- ❑ Stabilizácia systému poskytovania stravovacích služieb pre seniorov
- ❑ Zabezpečenie preventívnych opatrení pre mládež aj dospelých ohrozených drogovými a ostatnými závislosťami, podpora poradenskej činnosti a osvetu

#### **Opatrenie 1.3.2**

##### **Modernizácia a rozvoj základnej infraštruktúry služieb**

Aktivity:

- ❑ Podpora rovnomerného rozšírenia ponuky služieb a rozvoja služieb občianskej vybavenosti

## **PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE HRANŤ**

- ❑ Podpora odbytu miestnych poľnohospodárskych produktov „z dvora“ pre obyvateľov obce a okolia
- ❑ Podpora odbytu miestnych remeselných výrobkov a služieb pre obyvateľov obce a okolia
- ❑ Vytvorenie nových hrobových miest na obecnom pohrebisku
- ❑ Revitalizácia medzihrobových priestorov na obecnom pohrebisku
- ❑ Vybudovanie, rekonštrukcia a údržba prístupových ciest na pohrebisku
- ❑ Vybudovanie, rekonštrukcia a modernizácia domu smútku
- ❑ Vybudovanie, rekonštrukcia a údržba stavieb na pohrebisku súvisiacich s poskytovaním pohrebných služieb

### **Opatrenie 1.3.3**

#### **Stabilizácia siete škôl v obci**

Aktivity:

- ❑ Stabilizácia základnej školy a materskej školy
- ❑ Modernizácia, rekonštrukcia a údržba budovy materskej školy
- ❑ Modernizácia, rekonštrukcia a údržba budov základnej školy
- ❑ Modernizácia, rekonštrukcia a údržba interiérového vybavenia materskej školy
- ❑ Modernizácia, rekonštrukcia a údržba interiérového vybavenia základnej školy
- ❑ Podpora tvorby a propagácie zaujímavých a atraktívnych vzdelávacích programov na škole
- ❑ Podpora vytvárania neziskových združení priaznivcov školy so samostatnou právnou subjektivitou k prijímaniu grantových prostriedkov pre rozvoj školy
- ❑ Organizovanie propagácie škôl aktivitami dní otvorených dverí na škole
- ❑ Prezentácia kvality školy a výsledkov žiakov
- ❑ Podpora propagácie školy na webovom sídle obce

### **Opatrenie 1.3.4**

#### **Zlepšovanie vybavenosti a podporovanie využiteľnosti škôl**

Aktivity:

- ❑ Rozširovanie a modernizácia vybavenosti školy a školských zariadení, nákup interaktívnych didaktických pomôcok a zariadení
- ❑ Podpora zavádzania vzdelávacích programov zameraných na motiváciu pre remeselné zručnosti
- ❑ Rekonštrukcia existujúceho športového areálu v základnej škole
- ❑ Podpora výmenných pobytov žiakov s partnerskými školami v zahraničí
- ❑ Podpora žiakov aktívne sa zapájať do vedomostných a športových súťaží
- ❑ Zavádzanie a využívanie internetu a e-learningu v škole

## **PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE HRANŤ**

- ❑ Podpora individuálneho vzdelávania detí mimoriadne talentovaných a nadaných
- ❑ Podpora individuálneho vzdelávania v rámci integrácie žiakov so zdravotným postihnutím
- ❑ Podpora psychologicko-pedagogického poradenstva pre deti
- ❑ Podpora alternatívnych metód vyučovania
- ❑ Podpora zvyšovania kvalifikácie učiteľov a ich ďalšieho vzdelávania

### **Opatrenie 1.3.5**

#### **Rozvoj záujmovej činnosti, športových aktivít a kultúrnych podujatí**

Aktivity:

- ❑ Podpora obyvateľov obce v záujmovej činnosti, generačnej spolupráci a práci s deťmi
- ❑ Organizovanie pravidelných športových podujatí
- ❑ Podpora využívania športových areálov a podpora aktívneho cvičenia žien, mládeže, seniorov
- ❑ Výstavba, rekonštrukcia a modernizácia multifunkčného ihriska
- ❑ Výstavba, rekonštrukcia a modernizácia priestorov pre športovú klubovú činnosť
- ❑ Výstavba, rekonštrukcia a modernizácia šatní a celej budovy obecného futbalového klubu
- ❑ Výstavba, rekonštrukcia a modernizácia detského ihriska
- ❑ Organizovanie tradičných kultúrnych podujatí
- ❑ Výstavba, rekonštrukcia a modernizácia domu kultúry
- ❑ Modernizácia interiérového vybavenia domu kultúry a jeho kuchynskej časti
- ❑ Podpora prezentácie výsledkov záujmovej činnosti a tvorby doma aj v zahraničí
- ❑ Podpora aktívneho a zdravého starnutia

### **Opatrenie 1.3.6**

#### **Podpora miestnych kultúrnych, spoločenských a folklórnych tradícií**

Aktivity:

- ❑ Ochrana, propagácia a rozvoj prírodného a kultúrneho dedičstva obce a atrakcií obce
- ❑ Podpora a propagácia folklórnych a spoločenských podujatí a aktivít
- ❑ Podpora a propagácia tradičnej remeselnej výroby
- ❑ Vydanie publikácie o obci a vydávanie ďalších printových materiálov, kalendárov
- ❑ Výstavba a vybavenie Múzea tradícií – stála expozícia sedliackeho domu
- ❑ Podpora a propagácia zberateľskej činnosti dobových artefaktov

# PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE HRANŤ

## 21.2

### PRIORITA 2

### INFRAŠTRUKTÚRA A ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

#### GLOBÁLNY CIEĽ: ZVYŠOVANIE KVALITY ŽIVOTA V OBCI

##### Opatrenie 2.1.1

##### Zlepšovanie dopravnej infraštruktúry obce

Aktivity:

- Výstavba, rekonštrukcia, údržba a oprava miestnych ciest
- Výstavba a údržba jarkov a kanálov popri miestnych cestách
- Výstavba, rekonštrukcia, údržba a oprava mostíkov a lávok
- Výstavba, rekonštrukcia, údržba a oprava chodníkov a priekop
- Výstavba, rekonštrukcia, údržba a oprava parkovacích a odstavných plôch
- Výstavba, rekonštrukcia, údržba a oprava prístreškov na čakanie verejnej dopravy
- Rekonštrukcia a modernizácia verejného osvetlenia
- Odstránenie bariér pre imobilných a starších občanov
- Budovanie a modernizácia bezpečnostného dopravného značenia
- Budovanie spomaľovačov a regulácia rýchlosti prechádzajúcich motorových vozidiel
- Budovanie bariér na zníženie hlučnosti a prašnosti pri hlavných komunikáciách
- Budovanie bezpečnostných bariér na elimináciu nebezpečných úsekov, vybudovanie bezpečnostného zábradlia

##### Opatrenie 2.1.2

##### Rozvoj dopravnej obslužnosti obce

Aktivity:

- Podpora posilnenia regionálnej mobility prostredníctvom verejnej dopravy
- Podpora vývoja ekologicky priaznivých a nízkouhlíkových dopravných systémov a propagácia trvalo udržateľnej obecnej, regionálnej mobility
- Podpora efektívneho a komfortného prepojenia obce s mestom Trebišov a obcami regiónu verejnou dopravou
- Podpora drobných poskytovateľov verejnej dopravy
- Podpora dopravy využívajúcej alternatívne pohonné zdroje

# **PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE HRANŤ**

## **Opatrenie 2.1.3**

### **Zlepšenie vzhľadu obce a zvyšovanie atraktivity verejných priestranstiev**

Aktivity:

- Výsadba a údržba zelene v obci s ambíciou zväčšiť celkovú plochu zelene v obci
- Modernizácia zábran, informačných tabúl a ďalšieho mobiliáru v obci
- Inštalácia a údržba prvkov obecných mobiliárov
- Oprava, údržba a rekonštrukcia centra obce
- Zabezpečenie technických a technologických prostriedkov, strojov a podobného vybavenia na údržbu miestnych ciest, chodníkov, verejného priestranstva a pohrebiska, ich schodnosti, bezpečnosti a čistoty
- Údržba miestnych ciest, chodníkov, verejného priestranstva a pohrebiska, zabezpečenie ich schodnosti a bezpečnosti
- Udržiavanie čistoty miestnych ciest, chodníkov, verejného priestranstva a pohrebiska
- Výstavba a modernizácia amfiteátra v obci
- Výstavba, rekonštrukcia a modernizácia oddychových zón v obci
- Inštalovanie a obnova informačných tabúl v obci
- Účasť obyvateľov na projektoch utvárania verejných priestranstiev

## **ŠPECIFICKÝ CIEĽ: TRVALÝ ROZVOJ TECHNICKEJ INFRAŠTRUKTÚRY A ODPADOVÉHO HOSPODÁRSTVA V OBCE**

### **Opatrenie 2.2.1**

#### **Výstavba, rozvoj a modernizácia technickej infraštruktúry**

Aktivity:

- Podpora investícií do infraštruktúry, ktoré občanom poskytujú základné služby v oblastiach energie, životného prostredia, dopravy a informačných a komunikačných technológií
- Výstavba, rekonštrukcia a modernizácia spoločného kanalizačného potrubia
- Výstavba, rekonštrukcia a modernizácia čističky odpadových vôd
- Výstavba, rekonštrukcia a modernizácia obecného vodovodného potrubia
- Výstavba, rekonštrukcia a modernizácia plynového potrubia
- Výstavba, rekonštrukcia a modernizácia obecného rozhlasu
- Propagácia nízkouhlíkových stratégií pre obec, mikroregión
- Podpora a postupné zavádzanie distribučných systémov s nízkymi úrovňami napätia
- Príprava a podpora obce na modernizáciu a kapacitné rozširovanie rozvodu elektrickej energie

## **PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE HRANŤ**

- ❑ Podpora obce pri zavádzaní a rozširovaní optických káblov a výstavbe televíznych a telekomunikačných prijímačov a rádiokomunikačných sietí
- ❑ Podpora zabezpečenia ochrany údajov, vírusová a digitálna ochrana prevádzky sietí a služieb, bezpečnosť internetových transakcií, ako aj zabezpečenie bezpečnosti vybavenia pre konečných užívateľov

### **Opatrenie 2.2.2**

#### **Podpora ekologického manažmentu komunálnych odpadov**

Aktivity:

- ❑ Likvidácia ekologických záťaží a nelegálnych skládok odpadu
- ❑ Projektová, technologická a pozemková príprava na vybudovanie zberného dvora
- ❑ Vybudovanie a modernizácia zberného dvora
- ❑ Projektová, technologická a pozemková príprava na vybudovanie obecného kompostoviska
- ❑ Vybudovanie a modernizácia obecného kompostoviska
- ❑ Zabezpečenie technických a technologických prostriedkov, strojov a podobného vybavenia na zhromažďovanie a spracovanie biologicky rozložiteľných odpadov a ich prípravu na kompostovanie
- ❑ Organizovanie informačnej kampane na podporu individuálnych skládok biologicky rozložiteľných odpadov a domáceho kompostovania
- ❑ Podpora kompostovania a využívania bioodpadu
- ❑ Rozšírenie komodít a modernizácia separovaného zberu odpadu v obci
- ❑ Aktívna motivácia obyvateľov k separovaniu odpadu
- ❑ Osveta obyvateľov zameraná na ekologické nakladanie s odpadom

## **ÚZEMNÝ CIEĽ: OCHRANA PRÍRODNÉHO A KULTÚRNEHO DEDIČSTVA V OBCI**

### **Opatrenie 2.3.1**

#### **Podpora úsporného nakladania s energiami a využívanie obnoviteľných zdrojov energie**

Aktivity:

- ❑ Rekonštrukcia budov vo vlastníctve obce s ambíciou zníženia energetickej zaťaženia a úspory energií
- ❑ Podpora energetickej efektívnosti súkromných domov
- ❑ Propagácia výroby a podpora distribúcie obnoviteľných zdrojov energie
- ❑ Podpora energetickej efektívnosti a využitia energie z obnoviteľných zdrojov vo verejných infraštruktúrach a v sektore bývania



## **PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE HRANŤ**

- ❑ Podpora a postupné zavádzanie inteligentných distribučných systémov s nízkymi úrovňami napätia
- ❑ Osveta o možnostiach úspor energie a obnoviteľných zdrojoch energie vrátane zdrojov ich financovania
- ❑ Podpora využitia technológií k úspore energie
- ❑ Využívanie alternatívnych zdrojov energie

### **Opatrenie 2.3.2**

#### **Zapojenie obce do riešenia protipovodňových opatrení a ochrany pred následkami klimatických zmien**

Aktivity:

- ❑ Spolupráca obce so zodpovednými inštitúciami na vytváranie protipovodňových opatrení
- ❑ Zabezpečovanie prevencie povodňových udalostí udržiavaním priepustnosti verejných kanálov a ostatných malých vodných tokov
- ❑ Údržba potokových korýt
- ❑ Odstraňovanie následkov povodní
- ❑ Podpora vyhradených investícií na prispôsobenie sa zmene klímy
- ❑ Propagácia investícií na riešenie osobitných rizík, zabezpečenie odolnosti proti katastrofám a vyvíjanie systémov zvládania katastrof
- ❑ Osveta obyvateľov pre zvládanie prírodných katastrof

### **Opatrenie 2.3.3**

#### **Revitalizácia pôdy a riečnych systémov v obci, obnova a údržba poľných ciest a zelene v krajine**

Aktivity:

- ❑ Zlepšenie a revitalizácia obecného prostredia vrátane regenerácie opustených poľnohospodárskych (priemyselných) lokalít a zníženia miery znečistenia pôdy a vzduchu
- ❑ Zvyšovanie retenčnej schopnosti krajiny
- ❑ Zachytávanie vody v mieste jej dopadu
- ❑ Podpora zabezpečenia prirodzenej funkcie lesa vo vzťahu k vode
- ❑ Spevňovanie, udržiavanie a obnova poľných ciest
- ❑ Výsadba a údržba líniovej zelene pozdĺž ciest
- ❑ Údržba trávnatých plôch a neobrábanej pôdy

# **PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE HRANŤ**

## **Opatrenie 2.3.4**

### **Starostlivosť o majetok obce, obnova a údržba historických a kultúrnych pamiatok, budov a pamätníkov**

Aktivity:

- Obnova a údržba historických budov

## **21.3**

### **PRIORITA 3**

### **EKONOMIKA A RIADENIE OBCE**

## **GLOBÁLNY CIEĽ: SPOJENIE ÚSILIA SAMOSPRÁVY A PODNIKATEĽOV V OBCI**

### **Opatrenie 3.1.1**

#### **Stabilizácia existujúcich podnikateľov, podpora ich rozvoja a motivácia prílivu nových investorov**

Aktivity:

- Vysporiadanie pozemkov a vybudovanie technickej infraštruktúry zóny pre podnikateľov
- Rekonštrukcia a podpora rekonštrukcie budov a prevádzkových priestorov, ktoré sú potrebné na zabezpečenie rozvoja podnikateľov, remeselných dvorov a služieb
- Podpora a motivácia novo vzniknutých podnikateľov, samostatne hospodáriacich roľníkov a živnostníkov vo výrobnom a remeselnom sektore a službách dostupnými ekonomickými a legislatívnymi nástrojmi obce
- Podpora rozvoja vnútorného potenciálu, najmä malých podnikateľov a služieb vytváraním sietí, spolupráce a výmeny skúseností medzi obcami a regiónmi
- Podpora a motivácia malých a stredných podnikateľov, ktorí využívajú domáce suroviny
- Podpora marketingu domácich podnikateľov, motivácia občanov využívať služby a nakupovať tovary miestnych poľnohospodárov, remeselníkov a podnikateľov

### **Opatrenie 3.1.2**

#### **Zvyšovanie informovanosti a využívanie programov rozvoja malého a stredného podnikania**

Aktivity:

- Propagácia a pravidelné informácie pre podnikateľov o možnostiach využívania grantov a programov zo štrukturálnych fondov

## **PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE HRANŤ**

- ❑ Zapájanie miestnych podnikateľov do prípravy a realizácie projektov a grantov v prospech rozvoja obce a podnikateľského prostredia
- ❑ Pomoc obce a podpora podnikateľov pri ich využívaní grantov a ďalších podporných programov
- ❑ Aktívna spolupráca obce s podnikateľmi pri tvorbe ich projektov a následnej realizácii získaných programov

### **Opatrenie 3.1.3**

#### **Modernizácia technického a technologického zázemia obecného úradu**

Aktivity:

- ❑ Nákup a modernizácia hardwarového a softwarového vybavenia pre obecný úrad
- ❑ Nákup a tvorba aplikačného softwaru na zabezpečenie elektronických služieb pre občanov v obci
- ❑ Tvorba a aktualizácia webového sídla obce

## **ŠPECIFICKÝ CIEĽ: ROZVOJ TRADIČNÝCH MOŽNOSTÍ PODNIKANIA V OBCI**

### **Opatrenie 3.2.1**

#### **Stabilizácia a rozvoj poľnohospodárskej produkcie a výroby v obci**

Aktivity:

- ❑ Podpora zlepšenia a zlepšenie obhospodarovania pôdy
- ❑ Podpora mladých farmárov, podpora obce pri zakladaní rodinných fariem, poľnohospodárskych dvorov a ďalších drobných podnikateľov v poľnohospodárstve
- ❑ Propagácia účinného využívania zdrojov a podpora prechodu na nízkouhlíkové hospodárstvo odolné voči zmene klímy v sektoroch poľnohospodárstva a potravinárstva so zameraním na zvýšenie účinnosti využitia vody v poľnohospodárstve, zvýšenie účinnosti využitia energie v poľnohospodárstve a pri spracovaní potravín, uľahčenie dodávok a využitia obnoviteľných zdrojov energie, vedľajších produktov, odpadov, zvyškov a iných nepotravinových surovín na účely biohospodárstva, zníženie emisií oxidu dusného a metánu z poľnohospodárstva
- ❑ Podpora sekvestrácie oxidu uhličitého v poľnohospodárstve
- ❑ Podpora obnovy a obnova, zachovanie a posilnenie ekosystémov závislých od poľnohospodárstva
- ❑ Podpora konkurencieschopnosti všetkých druhov poľnohospodárskej produkcie

## **PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE HRANŤ**

- ❑ Modernizácia, oprava a budovanie poľných prístupových ciest, inžinierskych sietí a ďalšej technickej podpory pre poľnohospodárstvo a ochranu životného prostredia
- ❑ Podpora projektov a investičných aktivít na ochranu životného prostredia a výrobu ekologicky nezávadných potravín
- ❑ Podpora pracovnej mobility a pomoc obce zamestnať sa v poľnohospodárstve trvale alebo v sezónnych prácach ľuďom bez vzdelania a ďalším uchádzačom o zamestnanie

### **Opatrenie 3.2.2**

#### **Stabilizácia odbytu poľnohospodárskej produkcie, poľnohospodárskych výrobkov a podpora remeselných dvorov a služieb**

Aktivity:

- ❑ Podpora a propagácia pravidelného predaja poľnohospodárskych produktov „z dvora“ v obci a v regióne
- ❑ Pravidelné organizovanie obecných trhov so zameraním na ochutnávku a predaj miestnych špecialít, kulinárske špeciality a nezávadné potraviny
- ❑ Marketing kvalitných poľnohospodárskych produktov vo vzťahu k obyvateľom regiónu
- ❑ Podpora konkurencieschopnosti všetkých druhov poľnohospodárskej produkcie
- ❑ Podpora integrácie primárnych výrobcov do potravinového reťazca pomocou systémov kvality, propagácie na miestnych trhoch a krátkych dodávateľských reťazcov, skupín výrobcov a medziodvetvových organizácií
- ❑ Podpora manažmentu rizika poľnohospodárskych podnikov v obci
- ❑ Podpora vzniku kooperačných väzieb medzi poľnohospodármi

## **ÚZEMNÝ CIEĽ: VYUŽÍVANIE ĽUDSKÉHO A PRÍRODNÉHO POTENCIÁLU V OBCI**

### **Opatrenie 3.3.1**

#### **Budovanie a modernizácia infraštruktúry cestovného ruchu**

Aktivity:

- ❑ Výstavba, rekonštrukcia a modernizácia priestorov na stálu propagáciu a predaj poľnohospodárskej produkcie
- ❑ Výstavba, rekonštrukcia a modernizácia remeselných dvorov a dielní na výroby tradičných produktov
- ❑ Výstavba, rekonštrukcia a modernizácia ubytovacích zariadení pre podporu cestovného ruchu
- ❑ Výstavba, rekonštrukcia a modernizácia sezónnej reštaurácie

## **PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE HRANŤ**

- ❑ Vybudovanie informačných a náučných tabúl v obci
- ❑ Inštalácia medzinárodne uznávaných turistických značení atraktivít cestovného ruchu (kultúrne, technické, historické pamiatky a prírodné atraktivity)
- ❑ Vybudovanie a údržba náučných chodníkov
- ❑ Výstavba cyklotrasy
- ❑ Vybudovanie oddychových a relaxačných zón
- ❑ Podpora podnikania a vytvárania služieb v oblasti agroturistiky

### **Opatrenie 3.3.2**

#### **Propagácia obce**

Aktivity:

- ❑ Ochrana, propagácia a rozvoj kultúrneho dedičstva obce
- ❑ Vytvorenie krátkodobého marketingového programu a strednodobej marketingovej a komunikačnej stratégie obce, budovanie pozitívneho mediálneho obrazu obce
- ❑ Realizácia marketingových výstupov, pravidelná propagácia aktivít a podujatí v obci s cieľom prilákať návštevníkov z regiónu, kraja
- ❑ Pravidelná komunikácia s regionálnymi a celoštátnymi médiami, prezentácia pozitívnych výsledkov aj zaujímavostí obce
- ❑ Budovanie komunikačných a informačných väzieb v mikroregióne, spolupráca s obcami, mestami v oblasti komunikácie s médiami
- ❑ Podpora a rozvoj projektov medzinárodnej a cezhraničnej spolupráce
- ❑ Pravidelná účasť na regionálnych, národných aj medzinárodných veľtrhoch, obchodných misiách, odborných seminároch a konferenciách propagujúcich miestny cestovný ruch
- ❑ Vytvorenie propagačných materiálov obce
- ❑ Budovanie imidžu obce na základe histórie obce, folklórnych tradícií, tvorby remeselných produktov a tradičných výrobkov, prírodných zdrojov
- ❑ Investície do prezentácie kultúrnych aktivít ( kultúrne podujatia, festivaly, prezentácie národného folklóru, zvykov a tradícií, kongresov a sympózií) a remeselných dvorov
- ❑ Podpora prezentácie príležitostí strávenia voľného času (propagácia poľnohospodárskych a kulinárskych špecialít, cykloturistiky a ďalších možností v spolupráci s okolitými obcami)

### **Opatrenie 3.3.3**

#### **Podpora podnikateľských aktivít a služieb v cestovnom ruchu**

Aktivity:

- ❑ Podpora podnikateľov v oblasti služieb a doplnkových služieb v cestovnom ruchu
- ❑ Podpora účasti podnikateľov na výstavách a veľtrhoch cestovného ruchu doma a v zahraničí

## PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE HRAŇ

- ❑ Prevádzkovanie malých predajných miest pre návštevníkov obce s cieľom predaja tradičných výrobkov (ľudovo-umelecké výrobky a i.) a poľnohospodárskych produktov
- ❑ Podpora organizovania tradičných jarmokov a trhov
- ❑ Pravidelné informácie o využívaní dotačných programov pre podnikateľov v cestovnom ruchu
- ❑ Metodická a asistenčná podpora obce malým a stredným podnikateľom v oblasti cestovného ruchu

### 22. MERATEĽNÉ UKAZOVATELE REALIZÁCIE OPATRENÍ

Ambíciou Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Hraň je v čo najväčšej miere naplniť jeho očakávania. Programová časť Programu rozvoja obce vo svojich Opatreniach podrobne rozpracovaných v Aktivitách presne identifikuje potreby obce. V kvantitatívnej, alebo v kvalitatívnej podobe sú Opatrenia a následne aj Aktivity upresňované merateľnými ukazovateľmi, identifikátormi počiatočného a želaného stavu. Merateľný ukazovateľ Opatrenia vyjadruje najvýstižnejším spôsobom želaný výstup, alebo smerovanie k naplneniu výsledku. Každý merateľný ukazovateľ má určenú mernú jednotku. Prostredníctvom mernej jednotky sa tak počiatočný a želaný stav vyjadrí exaktne. Na základe súboru merateľných ukazovateľov priradených k jednotlivým Opatreniam je možné veľmi prehľadne a jednoducho monitorovať priebežné plnenie a výslednú realizáciu Programovej časti Programu rozvoja obce.

Tabuľka: Merateľné ukazovatele realizácie Opatrení

OPATRENIE		MERATEĽNÝ UKAZOVATEĽ	MERNÁ JEDNOTKA	STAV 2022	STAV 2028
1.1.1	Podpora výhodných podmienok pre priamych investorov	prezentácia príležitostí v obci	počet	0	1
1.1.2	Zvyšovanie kvality života obyvateľov a dostupnosti bývania v obci	postavené nízkoštandardné obecné byty	počet	0	6
1.1.3	Vytvorenie podmienok bezpečného života obyvateľov obce, ochrany ich majetku aj ochrany majetku obce	kamery v obci	počet	10	25
1.1.4	Podpora aktívnej činnosti spolkov a združení	záujmové združenie	počet	0	2
1.2.1	Posilnenie sociálnej inklúzie a rovnosti príležitostí na trhu práce	dhodobo nezamestnaní	počet		
1.3.1	Budovanie zázemia sociálneho zabezpečenia v obci	terénna opatrovateľská služba	počet	0	2
1.3.2	Modernizácia a rozvoj základnej infraštruktúry služieb	komunálne služby	počet		
1.3.3	Stabilizácia siete škôl v obci	počet tried v MŠ	počet	1	2
1.3.4	Zlepšovanie vybavenosti a podporovanie využiteľnosti škôl	interaktívne didaktické pomôcky	počet	0	6
1.3.5	Rozvoj záujmovej činnosti, športových aktivít a kultúrnych podujatí	multifunkčné ihrisko	počet	1	2

## PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE HRANŤ

<b>1.3.6</b>	Podpora miestnych kultúrnych, spoločenských a folklórnych tradícií	obecné múzeum	počet	0	1
<b>2.1.1</b>	Zlepšovanie dopravnej infraštruktúry obce	opravené miestne cesty	m		
<b>2.1.2</b>	Rozvoj dopravnej obslužnosti obce	-	-		
<b>2.1.3</b>	Zlepšenie vzhľadu obce a zvyšovanie atraktivity verejných priestranstiev	vysadené stromy	počet		
<b>2.2.1</b>	Výstavba, rozvoj a modernizácia technickej infraštruktúry	kanalizácia	m		
<b>2.2.2</b>	Podpora ekologického manažmentu komunálnych odpadov	zberný dvor	počet	0	1
<b>2.3.1</b>	Podpora úsporného nakladania s energiami a využívanie obnoviteľných zdrojov energie	rekonštrukcia budov na energeticky úsporné	počet	2	4
<b>2.3.2</b>	Zapojenie obce do riešenia protipovodňových opatrení a ochrany pred následkami klimatických zmien	priepustnosť potokov	m		
<b>2.3.3</b>	Revitalizácia pôdy a riečnych systémov v obci, obnova a údržba poľných ciest a zelene	revitalizované poľné cesty	m		
<b>2.3.4</b>	Obnova a údržba historických a kultúrnych pamiatok, budov a pamätníkov	obnovená pamiatka	počet	0	1
<b>3.1.1</b>	Stabilizácia existujúcich podnikateľov, podpora ich rozvoja a motivácia prílivu nových investorov	noví podnikatelia	počet	0	1
<b>3.1.2</b>	Zvyšovanie informovanosti a využívanie programov rozvoja malého a stredného podnikania	nenávratné finančné prostriedky	€	0	15 000
<b>3.1.3</b>	Modernizácia technického a technologického zázemia obecného úradu	software	počet	2	4
<b>3.2.1</b>	Stabilizácia a rozvoj poľnohospodárskej produkcie a výroby v obci	samostatne hospodáriaci farmári	počet	5	8
<b>3.2.2</b>	Stabilizácia odbytu poľnohospodárskej produkcie, poľnohospodárskych výrobkov a podpora remeselných dvorov a služieb	predaj z dvora	počet	0	2
<b>3.3.1</b>	Budovanie a modernizácia infraštruktúry cestovného ruchu	stravovacie zariadenie	počet	0	2
<b>3.3.2</b>	Propagácia obce	propagačný materiál	počet	0	2
<b>3.3.3</b>	Podpora podnikateľských aktivít a služieb v cestovnom ruchu	podnikatelia v službách cestovného ruchu	počet	0	2

Zdroj: vlastné spracovanie

# PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE HRAŇ

## D. REALIZAČNÁ ČASŤ

Realizačná časť Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Hraň identifikuje manažment riadenia Programu rozvoja obce, popisuje organizačné zabezpečenie realizácie Aktivít, systém monitorovania a hodnotenia plnenia Programu rozvoja obce a identifikuje vecný a časový harmonogram realizácie konkrétnych Aktivít Programu rozvoja obce formou akčného plánu v kratšom časovom úseku.

### 23. MANAŽMENT PROGRAMU ROZVOJA OBCE

Obec samostatne rozhoduje a uskutočňuje všetky úkony súvisiace so správou obce a jej majetku, všetky záležitosti, ktoré ako jej samosprávnou pôsobnosť upravuje osobitný zákon, ak takéto úkony podľa zákona nevykonáva štát alebo iná právnická osoba alebo fyzická osoba.<sup>15</sup> Samostatnosť rozhodovania sa vzťahuje aj na riadenie a implementáciu Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Hraň. Obec rozhoduje prostredníctvom orgánov obce:<sup>16</sup>

- a) Obecné zastupiteľstvo obce Hraň (ďalej aj „*obecné zastupiteľstvo*“ v príslušnom gramatickom tvare),
- b) starosta obce Hraň (ďalej aj „*starosta*“ v príslušnom gramatickom tvare).

#### Obecné zastupiteľstvo obce Hraň

Schváliť Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Hraň, jeho aktualizáciu, aktualizáciu jeho časti aj predĺženie jeho účinnosti je vyhradené Obecnému zastupiteľstvu obce Hraň. V rámci napĺňania programovej časti Programu rozvoja obce je Obecnému zastupiteľstvu obce Hraň ďalej vyhradené:

- a) rozhodovať o akčnom pláne,
- b) rozhodovať o podaní žiadosti o nenávratný finančný príspevok v rámci zverejnených projektov, súčasne s akceptáciou zverejnených podmienok pre konkrétny projekt,
- c) rozhodovať v rámci rozpočtu obce, alebo v rámci zmien rozpočtu obce o výške finančných prostriedkov určených na realizáciu jednotlivých aktivít,

---

<sup>15</sup> § 4 odsek 1 zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov

<sup>16</sup> § 10 odsek 1 zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov



## **PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE HRAŇ**

- d) rozhodovať v rámci rozpočtu obce, alebo v rámci zmien rozpočtu obce o výške finančných prostriedkov určených ako spoluúčasť realizácie projektov, grantov a ďalších donorských príspevkov,
- e) rozhodovať o partnerstvách územnej spolupráce s príslušnými orgánmi a inštitúciami aj s podnikateľskými subjektmi, zamestnávateľmi a s neziskovým sektorom.

Obecné zastupiteľstvo obce Hraň rozhoduje prijatím uznesenia nadpolovičnou väčšinou hlasov prítomných poslancov obecného zastupiteľstva obce.

### **Starosta obce Hraň**

Starosta obce Hraň je koordinátorom a manažérom realizácie Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Hraň. Monitoruje a vyhodnocuje možnosti podávania žiadostí o poskytnutie nenávratných finančných príspevkov, výhodnosť zverejnených projektov a predkladá obecnému zastupiteľstvu obce na schválenie:

- a) návrh Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Hraň, návrh na jeho aktualizáciu alebo aktualizáciu jeho časti, alebo návrh na predĺženie jeho účinnosti,
- b) návrh akčného plánu,
- c) návrh na podanie žiadosti o nenávratný finančný príspevok v rámci zverejnených projektov,
- d) návrh na rozhodnutie v rámci rozpočtu obce, alebo v rámci zmeny rozpočtu obce o výške finančných prostriedkov a ich použití v súvislosti s pripravovanými aktivitami, alebo v súvislosti so spoluúčasťou realizácie projektov, grantov a ďalších donorských príspevkov,
- e) návrh na rozhodnutie o partnerstvách územnej spolupráce s príslušnými orgánmi a inštitúciami aj s podnikateľskými subjektmi, zamestnávateľmi a s neziskovým sektorom.

Oprávnenie starostu obce rozhodovať o použití finančných prostriedkov v súlade s ustanoveniami osobitného predpisu<sup>17</sup> aj v súlade s ustanoveniami Zásad hospodárenia a nakladania s majetkom obce, ani oprávnenie starostu obce rozhodovať o vykonaní zmien rozpočtu obce rozpočtovými opatreniami v súlade s ustanoveniami osobitných predpisov<sup>18</sup> aj v súlade s ustanoveniami Zásad hospodárenia a nakladania s finančnými prostriedkami obce týmto nie sú dotknuté.

Starosta obce tiež koordinuje práce na príprave žiadostí o nenávratný finančný príspevok a manažuje jej podanie, riadi komunikáciu s reprezentantmi donorov, riadi získaný projekt na

---

<sup>17</sup> najmä zákon č. 138/1991 Zb. o majetku obcí v znení neskorších predpisov

<sup>18</sup> najmä zákon č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, zákon č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

## **PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE HRAŇ**

nenávratný finančný príspevok, zabezpečuje jeho realizáciu a realizáciu jeho jednotlivých aktivít vrátane ukončenia projektu, zabezpečuje monitorovanie a hodnotenie Programu rozvoja obce.

Realizácia Programu rozvoja obce vyžaduje systematickú prácu, stanovenie priorít, rozloženie financovania, získavanie úverov a externých zdrojov a sledovanie výziev jednotlivých riadiacich orgánov pre eurofondy.

### **24. MONITOROVANIE A HODNOTENIE PROGRAMU ROZVOJA OBCE**

Medzi kľúčové činnosti a procesy nevyhnutné pre správne zabezpečenie implementácie Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Hraň patria aj monitorovanie a hodnotenie na úrovni programu ako celku aj na úrovni jednotlivých aktivít.

Základom aktuálneho prístupu v oblasti monitoringu a hodnotenia je dôraz kladený na jasné definovanie cieľov a orientácia na výsledky. Premenu programovaných vstupov, výstupov a výsledkov na skutočné vstupy, výstupy a dosiahnuté výsledky prostredníctvom výberu a implementácie aktuálnych projektov možno pozorovať v reálnom čase pomocou monitorovacích mechanizmov.

Monitorovanie, ktorého dominantným nástrojom sú merateľné ukazovatele, je zamerané predovšetkým na sledovanie efektivity implementačných a riadiacich mechanizmov Programu rozvoja obce a na dosahovanie cieľov Programu rozvoja obce. Na rozdiel od vstupov a výstupov, skutočne dosiahnutý výsledok je okrem realizácie Programu rozvoja obce daný aj externými faktormi mimo dosahu Programu rozvoja obce. Externé faktory môžu mať na dosahovanie výsledku minimálny ale aj výraznejší vplyv. Práve preto je pri tvorbe Programu rozvoja obce kľúčové identifikovať pokiaľ možno všetky faktory, ktoré môžu ovplyvniť dosahovanie zvoleného výsledku. Z tohto dôvodu je určenie celkového skutočne dosiahnutého výsledku, teda reálneho dopadu Programu rozvoja obce na zmenu sociálno-ekonomickej reality v obci možné len na základe vykonania hodnotenia dopadov v obci.

Dopady nie sú merané prostredníctvom ukazovateľov, ale vhodne zvolenými metódami hodnotenia. Hodnotenie vychádza z údajov získaných na základe monitorovania, kombinuje ich s ďalšími údajmi a poskytuje pridanú hodnotu pre proces rozvoja. Monitorovanie aj hodnotenie Programu rozvoja obce zabezpečuje starosta obce.

# **PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE HRAŇ**

## **24.1 MONITOROVANIE PROGRAMU ROZVOJA OBCE**

Úlohou obce a jej manažmentu je pravidelné monitorovanie<sup>19</sup> a vyhodnocovanie plnenia Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Hraň v podmienkach obce. Hlavným cieľom monitorovania je pravidelné sledovanie realizácie Opatrení a Aktivít Programu rozvoja obce s využitím systému merateľných ukazovateľov. Výstupy z monitorovania zabezpečujú pre manažment obce vstupy pre rozhodovanie za účelom zlepšenia implementácie Programu rozvoja obce, vypracovávanie priebežných správ a vypracovanie záverečnej správy o realizácii Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Hraň.

Monitorovanie na úrovni Priorít a Cieľov Programu rozvoja obce ako celku zabezpečuje starosta obce. Údaje získané v procese monitorovania predstavujú významný zdroj informácií pre riadenie Programu rozvoja obce a pre prijímanie rozhodnutí, či je potrebné Program rozvoja obce alebo jeho časť aktualizovať, meniť alebo dopĺňať. Zároveň sú tieto údaje využívané v procese priebežného hodnotenia Programu rozvoja obce. Monitorovanie prebieha na základe systému merateľných ukazovateľov definovaných v predchádzajúcej časti Programu rozvoja obce.

V súvislosti s implementáciou Programu rozvoja obce je monitorovanie na úrovni individuálnych projektov (aktivít) zabezpečované zodpovednými projektovými manažermi. Na rozdiel od monitorovania Priorít a Cieľov Programu rozvoja obce, v rámci realizácie individuálnych projektov je potrebné pravidelne pripravovať a predkladať monitorovaciu správu. Harmonogram prekladania monitorovacej správy vyplýva z každého realizovaného projektu individuálne. Monitorovacia správa má spravidla aj predpísanú štruktúru a povinné náležitosti podľa pokynov v projekte.

## **24.2 HODNOTENIE PROGRAMU ROZVOJA OBCE**

Hodnotenie predstavuje proces, ktorý systematicky skúma prínos z realizácie Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Hraň v podmienkach obce, jeho súlad s Cieľmi stanovenými v Programe rozvoja obce, analyzuje účinnosť realizovaných procesov, vhodnosť nastavenia jednotlivých Opatrení a Aktivít a pripravuje odporúčania na zvýšenie ich efektívnosti. Počas účinnosti Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Hraň sa odporúča vykonávať priebežné hodnotenia a pred ukončením účinnosti Programu rozvoja obce vykonať záverečné hodnotenie. Výsledky hodnotenia Programu rozvoja obce sprístupní obec na základe žiadosti, v súlade s ustanoveniami osobitného predpisu.<sup>20</sup>

<sup>19</sup> § 12 písmeno b) zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov

<sup>20</sup> najmä zákon č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií) v znení neskorších predpisov

## **PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE HRAŇ**

Pri hodnotení Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Hraň je potrebné prihliadať na skutočnosť, že stratégiu Programu rozvoja obce pripravovali reprezentanti obce v určitom reálnom čase a v súlade so svojimi programovými vyhláseniami a predstavami v reálnom čase. Nie všetky ambície ostávajú vplyvom času a rozvoja aktuálne a reálne, nie všetky aktivity ostávajú prioritné a nie všetky ciele je možné zrealizovať. Niektoré aktivity môžu vychádzať z momentálnej situácie v obci, pričom s odstupom času sa môžu javiť ako málo významné. Program rozvoja obce nie je dogma a nie je to nemenný dokument, je to vytýčenie strednodobých Priorít a Cieľov obce z pohľadu väčšinových záujmov a poradia financovania. Obecnému zastupiteľstvu obce je vyhradené rozhodnúť o aktualizácii<sup>21</sup> tohto dokumentu ako celku, alebo o aktualizácii jeho časti.

Priebežné hodnotenie Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Hraň je séria hodnotení zo strany obce, ktorých cieľom je kontinuálne počas implementácie Programu rozvoja obce skúmať rozsah, do akého sa využívajú prostriedky, skúmať efektívnosť a účinnosť programovania a sociálno-ekonomický dopad v rámci obce. Priebežné hodnotenie zároveň identifikuje faktory, ktoré prispievajú k úspechu alebo neúspechu implementácie Programu rozvoja obce vrátane udržateľnosti vhodných postupov v podmienkach obce. Základnými podkladmi pre prípravu priebežného hodnotenia sú monitorovacie správy Priorít a Cieľov aj monitorovacie správy projektov realizovaných v rámci príslušného Programu rozvoja obce. Priebežné hodnotenie sa vykonáva systematicky počas celého trvania Programu rozvoja obce až po predloženie záverečnej hodnotiacej správy Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Hraň. Priebežné hodnotenie sa odporúča vykonávať jedenkrát ročne, priebežné hodnotenia by mali byť východiskom pri tvorbe návrhu Akčného plánu. Správu z priebežného hodnotenia plnenia Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Hraň pripravuje starosta obce a zasiela ju každoročne do 31. mája priebežného kalendárneho roka vyššiemu územnému celku.<sup>22</sup> Výsledky priebežných hodnotení môžu byť podkladom pre rozhodnutie obecného zastupiteľstva obce aktualizovať Program rozvoja obce, alebo aktualizovať jeho časť.

Záverečné hodnotenie Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Hraň skúma rozsah, v akom sa využili zdroje, účinnosť a efektívnosť programovania a sociálno-ekonomický vplyv na rozvoj obce. Záverečné hodnotenie určí faktory, ktoré prispeli k úspechu alebo neúspechu vykonávania Programu rozvoja obce ako celku a identifikuje osvedčené postupy. Výstupom záverečného hodnotenia je Záverečná správa o hodnotení implementácie Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Hraň. Hodnotiace obdobie pri záverečnom

<sup>21</sup> § 8 odsek 4 zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov

<sup>22</sup> § 12 písmeno b) zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov

## **PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE HRAŇ**

hodnotení predstavuje obdobie celej realizácie Programu rozvoja obce. Vypracovanie Záverečnej správy zabezpečí starosta obce, spravidla najmenej šesť mesiacov pred ukončením účinnosti Programu rozvoja obce tak, aby sa závery záverečnej správy využili pri tvorbe nového Programu rozvoja obce na ďalšie obdobie.

Priebežná hodnotiaci správa a Záverečná správa o hodnotení implementácie Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Hraň nemajú predpísanú presnú formu. Každá správa by mala obsahovať: identifikáciu, presné časové vymedzenie hodnotiaceho obdobia, úroveň hodnotenia Programu rozvoja obce (Ciele, Opatrenia, Aktivity), vymedzenie očakávaného, želateľného výsledku, programovaný termín realizácie, rozpočet vnútorných aj externých zdrojov a vymedzenie skutočného výsledku. Správa by mala v závere analyzovať dôvody nesplnených očakávaní a navrhnúť efektívny spôsob nápravy – aktualizáciu Programu rozvoja obce, v prípade ukončenia jeho účinnosti navrhnúť pri ďalšom schvaľovaní iné priority a ciele. Zo správy má byť zrejmé kto ju pripravil, na základe akého monitorovania a ďalších vstupných informácií je vypracovaná. Starosta obce prednesie správu na zasadnutí obecného zastupiteľstva obce. Obecné zastupiteľstvo obce priebežnú hodnotiacu správu, ani Záverečnú správu o hodnotení implementácie Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Hraň neschvaľuje.

### **25. KOMUNKÁCIA PROGRAMU ROZVOJA OBCE**

Najbežnejším spôsobom zverejňovania informácií v obci je webové sídlo obce. Obec využíva aj možnosti zverejňovania informácií prostredníctvom sociálnej siete prevádzkovej obcou, alebo prostredníctvom sms aplikácie. Úradné tabule využíva obec spravidla najmä na zverejňovanie informácií, ktorých zverejňovanie na úradnej tabuli je obligatórne.

Starosta obce zverejní na webovom sídle obce Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Hraň a priebežne bude zverejňovať jeho aktualizáciu alebo aktualizáciu jeho časti, Akčný plán aj informácie o realizácii jednotlivých projektov v obci v súlade s podmienkami príslušného projektu. Starosta obce priebežne zabezpečí na webovom sídle obce aj informácie pre verejnosť o možnostiach získania nenávratných finančných prostriedkov v rámci partnerstva s obcou.

Ďalšie informácie v súvislosti s implementáciou Programu rozvoja obce, hodnotiace správy a ďalšie dokumenty starosta obce sprístupní na základe žiadosti v súlade s ustanoveniami zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov

## PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE HRAŇ

(zákon o slobode informácií) v znení neskorších predpisov. Za komunikáciu s verejnosťou je zodpovedný starosta obce.

### 26. AKČNÝ PLÁN OBCE NA ROKY 2022 - 2023

Akčný plán obce je v rámci Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Hraň stanovenie konkrétnych aktivít pre obdobie spravidla dvoch rokov, ktoré obec reálne plánuje v danom období realizovať a na realizáciu ktorých sa obec aktuálne pripraví v rámci rozpočtu obce, organizačne aj personálne. Akčný plán nemá normovanú podobu, ale aby splnil svoj účel, jeho podstatnou náležitosťou je presná identifikácia aktivity, termín jej realizácie, určenie zodpovednej osoby a určenie zdrojov financovania. Realizáciu aktivít Akčného plánu uskutočňuje obec prioritne s ambíciou využitia nenávratných zdrojov financovania s kombináciou spolufinancovania zo zdrojov obce.

Akčný plán obce na prvé dva roky platnosti a účinnosti Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Hraň je súčasťou dokumentu Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Hraň. O každom ďalšom Akčnom pláne obce rozhoduje prijatím uznesenia obecné zastupiteľstvo obce, spravidla každé dva roky na obdobie spravidla dvoch rokov. Rozhodovanie o Akčnom pláne nie je podmienkou implementácie Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Hraň a realizácie konkrétnych aktivít v obci.

Tabuľka: Akčný plán obce na roky 2022 - 2023

OPATRENIE, AKTIVITA	TERMÍN (ROK)	ZODPOVEDNÝ	FINANCOVANIE
<b>PRIORITA 1</b>			
<b>Opatrenie 1.1.3</b> <b>Vytvorenie podmienok bezpečného života obyvateľov obce, ochrany ich majetku aj ochrany majetku obce</b>			
<b>Aktivita</b> Dobudovanie a modernizácia kamerového systému vo verejných priestoroch obce	2022 - 2023	obec, starosta obce	s využitím podpory grantov a nenávratných finančných prostriedkov; finančná účasť obce max 5%
<b>PRIORITA 2</b>			
<b>Opatrenie 2.1.1</b> <b>Zlepšovanie dopravnej infraštruktúry obce</b>			
<b>Aktivita</b> Rekonštrukcia, údržba a oprava miestnych ciest a chodníkov	2022 - 2023	obec, starosta obce	s využitím podpory grantov a nenávratných finančných prostriedkov; finančná účasť obce max 5%
<b>Aktivita</b> Rekonštrukcia, údržba a oprava priekop pre lepšie odtokanie dažďovej vody	2022 - 2023	obec, starosta obce	s využitím podpory grantov a nenávratných finančných prostriedkov; finančná účasť obce max 5%

## PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE HRAŇ

<b>Opatrenie 2.2.1</b>			
<b>Výstavba, rozvoj a modernizácia technickej infraštruktúry</b>			
<b>Aktivita</b> Výstavba spoločného kanalizačného potrubia	2022 - 2023	obec, starosta obce	s využitím podpory grantov a nenávratných finančných prostriedkov; finančná účasť obce max 5%
<b>Aktivita</b> Výstavba čističky odpadových vôd	2022 - 2023	obec, starosta obce	s využitím podpory grantov a nenávratných finančných prostriedkov; finančná účasť obce max 5%
<b>Opatrenie 2.2.2</b>			
<b>Podpora ekologického manažmentu komunálnych odpadov</b>			
<b>Aktivita</b> Likvidácia ekologických záťaží a nelegálnych skládok odpadu	2022 - 2023	obec, starosta obce	s využitím podpory grantov a nenávratných finančných prostriedkov; finančná účasť obce max 5%
<b>Aktivita</b> Aktívna motivácia obyvateľov k separovaniu odpadu	2022 - 2023	obec, starosta obce	s využitím podpory grantov a nenávratných finančných prostriedkov; finančná účasť obce max 5%
<b>Aktivita</b> Osveta obyvateľov zameraná na ekologické nakladanie s odpadom	2022 - 2023	obec, starosta obce	s využitím podpory grantov a nenávratných finančných prostriedkov; finančná účasť obce max 5%
<b>PRIORITA 3</b>			
<b>Opatrenie 3.1.3</b>			
<b>Modernizácia technického a technologického zázemia obecného úradu a online dostupnosť služieb a portálov verejnej správy občanom a podnikateľom</b>			
<b>Aktivita</b> Nákup a modernizácia technického vybavenia a notebookov pre obecný úrad	2022 - 2023	obec, starosta obce	s využitím podpory grantov a nenávratných finančných prostriedkov; finančná účasť obce max 5%
<b>Aktivita</b> Nákup a technické zabezpečenie informačných systémov obce a jej úradu	2022 - 2023	obec, starosta obce	s využitím podpory grantov a nenávratných finančných prostriedkov; finančná účasť obce max 5%

Zdroj: obec Hraň, 2022

# PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE HRAŇ

## E. FINANČNÁ ČASŤ

Zdroje financovania Cieľov, Opatrení a Aktivít, definovaných v Programe hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Hraň tvoria dôležitú časť dokumentu. Finančný program je reálnym odrazom schopnosti obce Hraň realizovať konkrétne Aktivity a tým aj životaschopnosti celého dokumentu. Náročnosť viacerých programovaných aktivít predpokladá viacdrojové financovanie.

Aktuálna legislatíva umožňuje pre regionálny rozvoj využívať okrem vlastných zdrojov (rozpočet obce) aj ďalšie zdroje:<sup>23</sup> zdroje zo štátneho rozpočtu vrátane finančných prostriedkov z rozpočtovej kapitoly Ministerstva investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky a z rozpočtových kapitol iných ministerstiev, zdroje zo štátnych účelových fondov, zdroje z rozpočtov vyšších územných celkov, zdroje z prostriedkov fyzických osôb, zdroje z prostriedkov právnických osôb, z úverov a príspevkov medzinárodných organizácií, zdroje z prostriedkov vyplývajúcich z medzinárodných zmlúv o poskytnutí grantu uzatvorených medzi Slovenskou republikou a inými štátmi aj zdroje z iných prostriedkov, ak to ustanoví osobitný predpis. Doplňovým zdrojom finančného zabezpečenia podpory regionálneho rozvoja sú finančné prostriedky z fondov Európskej únie poskytované podľa osobitných predpisov.<sup>24</sup>

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Hraň je rozvojovým dokumentom obce Hraň. Obec Hraň v nadväznosti na strategickú, programovú, realizačnú aj finančnú časť tohto dokumentu každoročne pripraví svoj rozpočet (jednoročný aj viacročný) tak, aby bola pripravená finančne zvládnuť programované aktivity v súlade s aktuálnym Akčným plánom aj s využitím možností externých zdrojov. Program rozvoja obce je strednodobým rozvojovým dokumentom. Obec Hraň pri jeho schvaľovaní zobrala do úvahy fakt, že z dôvodu strednodobosti (do roku 2028) nie je možné finančnú časť programovaných aktivít čo do objemu programovaných finančných prostriedkov presne vymedziť, len rámcovo predpokladať. Finančné možnosti realizácie Programu rozvoja obce sa v priebehu účinnosti dokumentu môžu v obci vyvíjať rôzne. Spresňujúci finančný program v obci v nadväznosti na jej aktuálny Akčný plán je preto dynamicky sa vyvíjajúcou časťou Programu rozvoja obce. Do jeho finálnej podoby vstupujú viaceré faktory, predovšetkým miera inflácie a vývoj cien práce, tovarov a služieb všeobecne. Obec Hraň sa každoročne bude zodpovedne v rámci prípravy svojho rozpočtu obce venovať aj rozsahu objemu kapitoly pre aktivity vyplývajúce z Programu rozvoja obce a aktuálneho Akčného plánu.

---

<sup>23</sup> § 4 odsek 1 zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov

<sup>24</sup> § 4 odsek 2 zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov



## **PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE HRAŇ**

Finančné manažovanie aktivít tak bude každoročne pripravené v reálnom objeme možností a potrieb.

Finančná náročnosť Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Hraň počas jeho účinnosti a predpokladaný objem vlastných zdrojov počas jednotlivých rokov deklaruje ambície obce a jej reprezentantov zabezpečiť rozvoj a zlepšiť podmienky života svojich občanov.

# PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE HRAŇ

## ZÁVER

Schválený Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Hraň je otvorený dokument, ktorý sa môže dopĺňať o nové Aktivity a Opatrenia, prípadne sa môžu niektoré Aktivity a Opatrenia zrušiť. Slúži ako rozvojový dokument pre obec Hraň, jej obyvateľov a podnikateľské zázemie. Vykonateľnosť jednotlivých Aktivít, Opatrení a dosiahnutie stanovených Cieľov bude závisieť od mnohých faktorov. Najkritickejším prvkom je finančná náročnosť jednotlivých priorít. Dôležitým faktorom sú aj čiastočne nedoriešené vlastnícke vzťahy v obci. Pridanou hodnotou pri realizácii jednotlivých Aktivít je aktívne zapojenie obyvateľov do rozvoja obce. Realizátorom Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Hraň nie je len obec, ale aj jej obyvatelia, miestni podnikatelia, záujmové skupiny a aj štátna správa, preto popri financovaní z rozpočtu obce sa pri jednotlivých opatreniach počíta s možnosťou viaczdrojového financovania.

Realizáciu Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Hraň riadi manažment obce. Riadenie realizácie je založené na orgánoch obce. Jedenkrát ročne reprezentanti obce priebežne vyhodnotia realizáciu Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Hraň a spravidla jedenkrát za dva roky obec rozhodne o svojom aktuálnom Akčnom pláne.

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Hraň ako strednodobý dokument je možné kedykoľvek aktualizovať.<sup>25</sup> Cieľom aktualizácie je identifikovanie vývojových tendencií a udalostí v obci a ich využitie k aktualizácii tak, aby nedošlo k zásadnej zmene vízie, priorít a cieľov. Z dôvodu stability je doporučené prípadnú aktualizáciu prevádzať v určitých časových intervaloch v nadväznosti na priebežné hodnotenie. Komplexná príprava nového Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Hraň na ďalšie obdobie sa bude realizovať pred ukončením účinnosti aktuálneho Programu rozvoja obce.

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Hraň je uverejnený na webovom sídle obce a je tak prístupný obyvateľom, podnikateľom aj širokej verejnosti. Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Hraň nerieši a ani nevplýva na územia NATURA 2000.

---

<sup>25</sup> § 8 odsek 4 zákona č. č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov

# PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE HRAŇ

## SCHVÁLENIE PROGRAMU ROZVOJA OBCE

<b>DOKUMENT</b>	<p><b>PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE HRAŇ</b></p> <p><b>ŠTRUKTÚRA DOKUMENTU:</b></p> <p><b>ÚVOD:</b> táto časť dokumentu obsahuje obsah dokumentu podľa jednotlivých kapitol, stručný popis kontextu vzniku a chronológie prípravy PHRSR, stručné zhrnutie východiskových koncepcných dokumentov týkajúcich sa vymedzeného územia a stručný popis inštitucionálneho a časového zabezpečenia spracovania PHRSR;</p> <p><b>ANALYTICKÁ ČASŤ:</b> táto časť dokumentu obsahuje komplexnú analýzu súčasného stavu územia; je členená na ANALÝZU VNÚTORNEHO PROSTREDIA, ANALÝZU VONKAJŠIEHO PROSTREDIA, hodnotenie realizácie existujúceho PHSR vrátane vyhodnotenia rozpracovaných investičných a neinvestičných projektov a zhodnotenie súčasného stavu územia (SWOT);</p> <p><b>STRATEGICKÁ ČASŤ:</b> táto časť dokumentu obsahuje víziu územia, formuláciu a návrh stratégie, a výber a popis strategických cieľov v jednotlivých oblastiach rozvoja;</p> <p><b>PROGRAMOVÁ ČASŤ:</b> táto časť dokumentu obsahuje konkrétne opatrenia a aktivity vrátane ich priradenia k jednotlivým cieľom a prioritám a súbor ukazovateľov výsledkov a dosahov vrátane východiskových a cieľových hodnôt;</p> <p><b>REALIZAČNÁ ČASŤ:</b> je zameraná na popis postupov inštitucionálneho a organizačného zabezpečenia realizácie programu rozvoja obce, systém monitorovania a hodnotenia plnenia programu rozvoja s ustanovením merateľných ukazovateľov, vecný a časový harmonogram realizácie programu rozvoja formou akčných programov;</p> <p><b>FINANČNÁ ČASŤ:</b> obsahuje finančné zabezpečenie jednotlivých opatrení a aktivít, inštitucionálnu a organizačnú stránku realizácie programu rozvoja obce;</p> <p><b>ZÁVER:</b> obsahuje finalizáciu dokumentu a jeho predloženie na schválenie;</p>
<b>SPRACOVANIE</b>	<p><b>FORMA SPRACOVANIA:</b></p> <p>Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Hraň je koncepcne spracovaný dokument ako celok s podporou orgánov obce zúčastnených na jeho tvorbe. Pri spracovaní Programu rozvoja obce Hraň je použitá kombinácia expertnej a komunitnej metódy, kde návrhy častí Programu rozvoja obce boli dopĺňované, pripomienkované starostom obce, poslancami obecného zastupiteľstva obce a ďalšími autorita obce s cieľom dosiahnuť maximálnu dohodu o rozvoji obce. Zdrojom informácií bol starosta obce, zamestnanci obce a ďalšie orgány a inštitúcie verejnej správy. Spracovatelia vychádzali z poznatkov získaných od orgánov obce a využili získané iniciatívne návrhy zo stretnutí s riadiacou skupinou a s pracovnou skupinou. Program rozvoja obce Hraň je v súlade s národnými a regionálnymi koncepcnými dokumentmi aj v súlade s aktuálnou legislatívou v Slovenskej republike.</p> <p><b>OBDOBIE SPRACOVANIA:</b></p> <p>Program rozvoja obce bol spracovaný v období apríl – júl 2022</p> <p><b>RIADIACA SKUPINA:</b></p> <p>Pozostáva z dvoch členov a k príprave Programu rozvoja obce sa členovia riadiacej skupiny stretli 3x.</p> <p><b>PRACOVNÁ SKUPINA:</b></p> <p>Pozostáva z troch členov a k príprave Programu rozvoja obce sa členovia pracovnej skupiny stretli 4x.</p> <p><b>NÁKLADY NA SPRACOVANIE:</b></p> <p>Spracovanie Programu rozvoja obce Hraň bolo financované z vlastných zdrojov obce Hraň v súlade s rozpočtom obce Hraň aj v súlade so Zmluvu o dielo medzi obcou Hraň a spracovateľom.</p>
<b>SCHVÁLENIE</b>	<p>Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Hraň bol prerokovaný a schválený Obecným zastupiteľstvom obce Hraň dňa: 26. 9. 2022</p>